

Brassói Lapok

Előfizetési példány
Árusításba nem bocsátható

XL. évfolyam
249 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Szerda

1934. évi október 31

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegdoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok kiadóhivatal 92., szerkesztő 93.

Most nem szégyeli magát?

Írta: Marót Sándor

Most, hogy lezajlott az a bizonyos aradi polgármesteri kongresszus, ismét vissza kell térnünk egy fájdalmas sérelemre. Arról a bizonyos bronzszoborról van szó, melynek létezéséről Erdély városaihoz eddig vajmi keveset tudtak — és amely a lokálpatriotizmus szűkebb talapzatáról a magyarság fájdalmas sérelmei közé zuhant. Harminchárom évig állt csöndben, háborítatlanul ez a mellszobor egy aradi közpark hűs platánjai között. Jobbra tőle a város büszkesége: a monumentális Kulturpalota hirdeti a múlt emlékeit. A szerény emlékmű körül pedig gondtalan gyermekek játszadoznak a homokban, a zöld gyepen több mint három évtizeden át.

Kemény, de jószágos arcu bácsit ábrázol a fémbeöntött arc. Széles vállán feszül a sujtásos régi mándli, libeg a csokornyakkendő és bizonyos szemöldök alul bátran néz a szem előre. Akit ez a szobor ábrázol, nem volt hadvezér, nem volt politikus, nem konspirált és soha nem pengetett lantot. Arad városának hajdani polgára volt. Talán egy fejtel nagyobb polgár, mint a többi. Legalábbis kortársai és hálás utódai annak tudták, mert a rendes embermagyságnál egy fejjel nagyobb szobrot állítottak neki. Szép mozdulat, de nem rendkívüli. Alig van a földön város, sőt talán helyenként község is, akár Aradon, vagy itt nálunk, esetleg Jasiban, Mezőtúron, avagy San Franciskóban, ahol szoborral, vagy akár szerény márványtáblával meg ne tisztelnék a közösség önmagát azzal —, hogy emléket állítsanak valamelyik érdemes polgárának.

A néma és a szomszédságnak eddig ismeretlen szobor, mely most érzékenységet és keserű hangulatot kavart fel: egy orvost ábrázol, Darányi Jánosnak hívták. Egy ember, aki gyógyított. Tudjuk, hogy ez sem rendkívüli. Hiszen mely nációnak ne volna derék és jó orvosa. De Arad városa a maga Darányi Jánosát rendkívüli orvosnak, mi több: rendkívüli embernek és polgárnak tudta. Humanistának és kivételes karakternek. Harmincegy évig főorvosa volt a városnak. Az ő ideje alatt szerencsére nem volt háború, de volt egy ugyanolyan veszedelmes vész. Kolerajárvány. Ebben a csatában hős volt, mert megmentette a maga polgártársait. A kolerabacillus ugyanis nem kérdezté, hogy ki a magyar, román vagy sváb, hanem mérges fulánkját nemzetiségi különbség nélkül vajtá az emberek testébe. Viszont ez a Darányi János sem nézte senkinek a nációját. Beszaladt a halál torkába és úgy gyógyított, az utcán elhullott emberek között, holttestek és koporsók társaságában.

Husz évig kórházat tartott fenn. Az állam szegény volt és Darányi János, az orvos, a maga pénzen táplálta a kórházat, a betegeket. Mindent. És kivétel nélkül mindenkit. Pénzt nem fogadott el. Ez a csodakórház ott állott az aradi görög keleti pánövelde mellett. A doktor bácsi hűségesen oda is eljárt. Harminc évig volt ingyenes orvosa a román intézetnek.

Ez mind régen, nagyon régen volt. De azért igaz volt, mert Arad város története ezt fényes részletességgel bizonyítja. De bizonyítják a még életben levő hatvanonfelüli aradi polgárok, főleg a 60-on felüli aradi román polgárok. Dehát a legjobb orvosnak is meg kell halni egyszer. Ez a Darányi János életében milliókat keresett és párszáz korona maradt egész vagyonából. Meg a polgártársai halálja, amely az aradi parkban szerény mellszobrot emelt. Többek között Román Miron akkori szeheni érseke is, aki ezt a szövegű táviratot küldte akkoriban a koporsóhoz: „Hálám és kegyelesem tisztelettel kíséri a megbólyosultat.” A koporsó után haladt a románság élén Metianu János, az akkori román püspök. Ennek a magyar orvosnak egyik legjobb barátja.

Hogy bukkan föl ez a régi elárgult történet? Mi köztünk már hozzá? Kik érdekel a mai világban ilyen öreg mese?

Ez a jó Darányi bácsi zavartalanul elnézte volna bronzszemével a parkban játsza-

Talán mégis elindulunk?!

A Magyar Párt szilágymegyei nagygyűlése kimondotta az új alapokra való átszervezés szükségességét

Udvari József dr. határozati javaslata a B. L. gondolatmenetét tette magáévá a párt-szervezés kérdésében és a „kisebbségi párt” fogalmának meghatározásában

Nagykároly, október 30

Az Országos Magyar Párt szilágymegyei tagozata tisztújító közgyűlést tartott Nagykarolyban, a Polgári Olvasókör nagytermében vasárnap, 28-án. A megyei tagozati tisztújító gyűlést a városi vezetőség összekapcsolta a városi és járási tagozati tisztújítással is a rendezésben és a szervezésben olyan eredményes munkát fejtett ki, hogy öt év óta ez volt a megye első igazi nagy magyar megmozdulása. A városból és a távoli környékekről is több, mint 2 ezer ember sereglett össze s a meglehetősen nagy terem szűknek bizonyult az érdeklődők befogadására. Általában az egész gyűlés hangulata az újrakezdet, megújulás vágya és akarata volt s ebből a szempontból

a népes magyar megmozdulás kisebbségpolitikai életünknek valóban kiemelkedő eseménye lehet és bizonyára jelentőségteljes is lesz,

ha az a hangulat, amelynek a jegyében összeült, tartós lesz s ha azokat a határozatokat, amelyeket egyöntetű lelkesedéssel fogadtak el, végre is hajtják.

A központi pártvezetőséget a gyűlésen Bethlen György gróf pártelnök, lezsedő Joksman Ödön ügyvezető alelnök, Willer József dr. és Josika János báró képviselték. Először a városi és járási tagozat tartotta meg tisztújítását, amelynek eredményeképpen az elnök Kölcsey Ferenc földbírtokos lett, az ügyvezető elnök Nagy Károly dr. ügyvéd, titkár Tarcsiszky Kázmér.

Aztán megkezdődött a megyei nagygyűlés, amelynek első szónoka a pártelnök, Bethlen György gróf volt. Megállapította beszédében, hogy a romániai belpolitikai élet nyit sebe még mindig a kisebbségi kérdés. A kormányok jönnek,

mennek, ígéretek hangzanak el tömegesen, az annyira szükséges kisebbségi törvényt azonban egyik kormány sem tudta, vagy akarta megvalósítani. A kisebbségek helyzete pedig egyre romlik, újabb és újabb támadásokat vezetnek ellenünk s a kormánynak még akkor sem volt egyetlen tiltó szava sem, amikor a Curenkul című bukaresti lap közismert népszavazásával nyílt izgatási hadjáratot kezdett a kisebbségek ellen. Eddig azonban a hiszembben voltunk, hogy ha már az állami pályákat fokozatosan elzárják előlünk, legalább a szabadpályákon érvényesülhet majd a magyar ifjúság. Az egyre növekvő román nemzeti türelmetlenség azonban ezt az utat is elzárni készül. Az egyik vállalatnál azon a címen utasítottak vissza egy kisebbségi pályázót,

mert nem bizonyította román eredetét, san is bizonyítani lehet.

Bethlen után báró Josika János tartotta meg képviselői beszámolóját, hangsúlyozva azt, hogy hiába járkal a külföldön Titulescu külügyminiszter, ha itthon a kisebbségi kérdést megnyugtatóan nem tudja, vagy nem akarja megoldani a kormány. Willer József az irredentizmus vádját utasította vissza s tiltakozott a most már országosan folyó névelemzések ellen.

A tisztújításon a megyei tagozat elnöke Bélydy Kálmán gróf lett. Alelnökök: Bölöni Zoltán dr., Geizler György, Gazda Endre dr., Kölcsey Ferenc és Meleg András. Főtktár Szmeccsányi Béla dr., titkár Solymos Károly, főügyész Szabó Sándor dr., pénztáros Zilahy István.

Új alapon való szervezkedés

A tisztújítás eredményének kihirdetése után emelkedett szóra Udvari József dr. és a nagygyűlés lelkes hozzájárulása mellett terjesztette elő határozati javaslatát. Ez a javaslat komoly biztatást nyújt arra, hogy Szilágymegyében már megindult az az erjedési folyamat, amelyre a Magyar Párt megújulása érdekében elkerülhetetlenül szükség van.

Udvari József azt a gondolatmenetet tette magáévá, amelyet a legutóbbi választások előtt és után lapunk hasábjain Kacsó Sándor cikksorozatban tárt a magyar közvélemény elé.

Hangsúlyozta, hogy kisebbségi helyzetünkben a Magyar Párt nem lehet közönséges értelemben vett politikai pártalakulat, hanem olyan társadalmi szervezetnek kell lennie, amelyben a magyarság minden kulturális és gazdasági megnyilvánulása helyet talál. A pártnak az

egész kisebbségi magyar életet fel kell ölelnie, mert másképpen nincs megtartó és összefoglaló ereje. A főszílyt az olyan értelmű átszervezésre kell fektetni, amely a gazdasági és kulturális erővonalak mentén, illetve ezekre épül fel. Udvari József javasolta, hogy a szilágymegyei párttagozat járjon elől a jópéldával, végezze el az ilyen elképzelések szerinti átszervezést, szolgáltasson bizonyítékot arra, hogy megfelelő kitartással és akarattal el lehet ezt a munkát végezni.

A nagygyűlés nagy lelkesedéssel emelte határozatává Udvari József javaslatát, aztán Iván László, a nemrégiben megalakult ifjúsági tagozat iparosalelnöke tartott lelkes beszédet, hangoztatva azt, hogy ebben az építő és átszervező munkában a Magyar Párt az átszervezőt mindig a háta mögött találja.

mentette meg százak és ezrek, magyarok, románok életét.

Annyi pirulni való akadna a világban, ha már az ember odáig jut, hogy szégyenkezni is akar. Attól azonban még sem kellett tartania Arad város alpolgármesterének, hogy a kongresszusra seregülő kollégák majd rossz románnak vélik, ha a város parkjában egy régi magyar orvos szobra húzódik meg.

A nagy Polgár előtt nyugodtan kalapot emelhet minden polgármester. Mert minden polgárból lehet polgármester, de — sajnos — nem minden primár lehet önzetlen és nagy polgára városának.

Ha már másért nem kellett pirulnia Constantinescu aradi alpolgármester szoborleöntő javaslatát és még döbbenetesebb annak indokolása. Ha úgy érzi, hogy szégyenkeznie kell kollégái előtt azért, mert három évtizeddel ezelőtt Arad város román és magyar polgárai közadakozásból, halálból, polgári és emberi megbecsülésből szobrot emeltek egy polgártársuknak, egy orvosnak, aki a maga életét kockáztatásával

mentette meg százak és ezrek, magyarok, románok életét. Annyi pirulni való akadna a világban, ha már az ember odáig jut, hogy szégyenkezni is akar. Attól azonban még sem kellett tartania Arad város alpolgármesterének, hogy a kongresszusra seregülő kollégák majd rossz románnak vélik, ha a város parkjában egy régi magyar orvos szobra húzódik meg. A nagy Polgár előtt nyugodtan kalapot emelhet minden polgármester. Mert minden polgárból lehet polgármester, de — sajnos — nem minden primár lehet önzetlen és nagy polgára városának. Ha már másért nem kellett pirulnia Constantinescu aradi alpolgármester szoborleöntő javaslatát és még döbbenetesebb annak indokolása. Ha úgy érzi, hogy szégyenkeznie kell kollégái előtt azért, mert három évtizeddel ezelőtt Arad város román és magyar polgárai közadakozásból, halálból, polgári és emberi megbecsülésből szobrot emeltek egy polgártársuknak, egy orvosnak, aki a maga életét kockáztatásával

Tessék kivágni és eltenni!

15. sz. SZELVÉNY

a B. L. októberi
regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 db októberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 októberi havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltathatók Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizománysnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10) Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában mindenütt máshol: a helyi bizománysnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

Mária királyné születésnapja

Bukarest, október 30

Hétfőn délelőtt Mária királyné születésnapja alkalmából hálaadó istentiszteletet tartottak a fővárosi Domnita Balasa templomban. A szertartáson a kormány, továbbá a főváros katonai és polgári előkelőségei vettek részt.

Hauenschild Jenő bárót nevezik ki bukaresti osztrák követnek

Bukarest, október 30

Diplomáciai körökből úgy értesülünk, hogy az osztrák kormány Hauenschild Jenő bárót nevezi ki bukaresti követnek. Hauenschild egyike a legrégebbi osztrák diplomatáknak, tagja volt a burgenlandi vegyes bizottságnak, 1927 óta pedig a washingtoni követség kötelékében teljesített szolgálatot követségi tanácsosi rangban. Az új követ a jövő hónap első napjaiban adja át megbízólevelét.

Uj Dreyfus-per született Franciaországban

Páris, október 30.

A belforti katonai törvényszék zárt ajtó mögött szombaton kezdte meg Froge vezérkari százados nagyarányú bűnpereinek a főtárgyalását. Azzal vádolják, hogy fontos hadi titkokat adott el egy német kémnek, kiszivárgott hírek szerint azonban sokan azt hiszik, hogy a vád mondvasznált és hogy az ügyből új Dreyfus-per terebélyesedik ki.

A feljelentést egy Geisman nevű osztrák származású mérnök tette meg ellene, akinek az ügyben fölöttébb gyanús a szerepe. Geisman elmondotta a hadbíró előtt, hogy ő szoros kapcsolatban állt dr. Gebrach-tal, a német kémiszolgálat franciaországi megbízottjával, valamint a francia rendőrséggel és a kémelhárító osztállyal. Azt is hangoztatta, hogy ezeket az összeköttetéseket csupán azért tartotta fenn, mert így akarta megnyerni a kémgyanúsok bizalmát, szándéka azonban az volt, hogy bizonyítékokat szerezzen ellenük és elárulja őket a francia hatóságoknak.

A tárgyaláson különben — amint kiszivárgott — kínos jelenet is lejátszódott. A kémkedéssel vádolt vezérkari tiszt védője bejelentette, több tanúval tudja igazolni, hogy mielőtt Geisman belépett a tárgyalóterembe, a városházában egy ismeretlen odasugta neki: „Intézzé el jó alaposan Froge-t!”

Ezzel összefüggésben a védő hangoztatta, hogy Geisman egy politikai klikk ügynöke és az a megbízatása, hogy mindenkit kompromittáljon, aki ennek a maffiának útjában áll. Egyben bejelentette a védő, hogy az angol kémelhárító osztálytól szerzett iratokkal igazolni fogja, hogy bünszövegetről van szó, a mely Froge kapitány ellen a hajsza megindította.

A pör kimenetele elé egész Franciaországban nagy érdeklődéssel tekint a közvélemény, mert ha a védő be tudja váltani ígéreit, lehetséges, hogy csakugyan új Dreyfus-ügy kerekedik Froge százados titokzatos kémkedési pöréből.

Fegyveres rablók támadták meg Nicolescu képviselő, volt kamarai elnök autóját

A képviselő kezén súlyosan megsebesült

Ploesti, október 30

Vakmerő rablótámadás ment végbe a várostól nem messze fekvő Bucov község határában. Tegnap délután Nicolescu Demeter képviselő, volt kamarai alelnök, a liberális párt prahovamegyei tagozatának a főnöke Bucovban meglátogatta Stere Constantint, az ismert nevű politikust. Este indultak vissza Ploestibe autótól, melyet Joan Stefan nevű sofőr vezetett.

tóval, melyet Joan Stefan nevű sofőr vezetett.

A község határában fegyveres alakok ugrottak a gépkocsi elé és megállást parancsoltak. A sofőr azonban nem vesztette el lélekjelenlétét, gyorsan bekapcsolt, mire a gép nyilsebesen szökött előre, úgyhogy a banditákat majdnem elgázolta.

nem elgázolta.

Az autóra a rablók több lövést adtak le. Egy golyó átütötte az ablakot és az üvegcserepek kezén súlyosan megsebesítették a képviselőt,

aki Ploestibe érve az esetről azonnal jelentést tett a csendőrségnek. A nyomozás folyik.

79 közül 48

tisztviselő bukott el a marosvásárhelyi nyelvvizsgán

Marosvásárhely, október 30

A marosvásárhelyi prefektúra ma adta közre a tisztviselő vizsgáztatások szám szerinti eredményét. A vizsgán, mely Porubszky megyefőnök előtt folyt le, a 79 vizsgára idézett tisztviselő közül 74 jelentkezett a bizottság előtt. Ezek közül

48 átmert és 26 elbukott. Dandea polgármester a listával már el is utazott Bukarestbe, hogy azt a belügyminiszteriumban jóváhagyják. A polgármester visszajövetelkor válik ismeretessé a bukottak, illetve az államnyelv nemtudása miatt elbocsátottak névsora.

Ismét eltűnt egy budapesti lány

Nagykárolyba indult rokoni látogatásra, de nem érkezett meg

Budapest, október 30.

A magyar rendőrséget újabb titokzatos leányeltűnési eset foglalkoztatja. Hassmann Lajosné, egy óbudai kereskedő felesége bejelentette, hogy 19 éves Erika nevű leánya nyomtalanul eltűnt. Mindig nagy kedvet mutatott a táncosnői pályához és sokat mozgolódott artista körökben. Napokkal ezelőtt Nagykárolyban élő rokonaihoz indult látogatásra, de nem érkezett meg oda.

Azt hiszik, hogy a fiatal és csinos leány artisták ezei közé került és azok megsebzették.

Lloyd George háborús emlékiratainak szenzációs leleplezése

London, október 30

Angliaszerte páratlan szenzációt kelt Lloyd George háborús emlékiratainak most megjelent negyedik kötete, amely a legélesebb vádirat Haig tábornok, az angol hadsereg volt főparancsnoka ellen. — Lloyd George 400 ezer ember örült gyilkosként aposztrofálja Haig tábornokot, aki szerinte „elmebeteg önzésből” haszontalanul legyilkoltatott és a belgiumi mocsarakba ölt 400 ezer angol katonát.

Érdekes leleplezést tartalmaz a kötet a francia hadsereg háborús szerepéről is. Lloyd George megírja hogy 1917-ben az első nagyobb harcok után a francia katonák felládáltak és megtagadták az engedelmességet.

gedelmességet.

A nyugati fronton különben a 15 ezer főnyi orosz haderő is fellázadt a követelések az azonnali békekötést. Ebben az időben a francia csapatok báránybétéssel vonultak az utcákra, jelezve ezzel azt, hogy úgy hajtják őket a vágóhídra, mint a bárányokat.

Ezen a helyzeten Lloyd George szerint, csak Nivelle tábornoknak, a francia hadsereg főparancsnokának a leváltása változtatott, akinek eltávolítása után Petain marsallt nevezték ki, Petain megígérte a katonáknak, hogy már nem lesznek nagyobb támadások és így sikerült újra helyreállítani a fegyelmet.

Bukarestbe várják a Skoda-művek igazgatóját

Bukarest, október 30

A napokban Bukarestbe érkezik Fiala mérnök, a Skoda-ügyek igazgatója, akit a parlamenti bizottság tanuként fog kihallgatni. Fiala tanuvallomását politikai körökben nagy érdeklődéssel várják.

20 ezer vagon tüzifára kaptak kontingenst az erdélyi tüzifaa-exportőrök

Nagyvárad, október 30

Hétfőn délután az erdélyi tüzifanagykereskedők és exportőrök tartottak gyűlést Nagyváradon. Tilea volt miniszterelnökségi államtitkár elnökölt az ülésen, amelyen megállapították, hogy a múlt évben a szindikátusnak nagy vesztesége volt, mert 3 ezer vagonnal kevesebbet szállíthatott le valutáris okok miatt, mint amennyire engedélye volt. Ebben az évben a szindikátus 20 ezer vagonra kapott kontingenst a miután Magyarország nagy tüzifahiány mutatkozik, le is tudja szállítani ezt a 20 ezer vagon, ha újra elő nem állanak azok a valutáris nehézségek, amelyek a tavalyi export sikeres lebonyolítását is akadályozták. Az ülés végén Fodor Péter liberális képviselőt szindikátusi alelnökké választották.

Meghosszabbították a háboruban eltűntek holtténnyelnyitását határidejét

Bukarest, október 30

A Hivatalos Lapban ma megjelent a királyi dekrétum, mely 1935 január 1-ig meghosszabbítja a háboruban eltűntek holtténnyelnyitását tízéves határidejét.

Uj magyar drámai színésznőt avatott az aradi Magyar Színház

Arad, október 30.

Az aradi Magyar Színház vasárnap este nyitotta meg kapuit Molnár Ferenc nagyszertű „Ördög” című színművével, amelynek női főszereplője Péter Magda volt. Péter Magdának ez volt az első nyilvános színpadi fellépése és így bemutatkozása elé művészi körökben nagy érdeklődéssel néztek. Az előadás a várakozásnak megfelelő nagy sikert hozott. Megállapítható, hogy Péter Magda igen komoly ígéretet tartogat, hogy a színház igazgatósága máris szerződési ajánlatot tett. A darabot egyébként Forgács Sándor rendezte s ő játszotta a címszerepet is, ezuttal is bebizonyítva, hogy ennek a szerepnek Erdélyben nincs hivatottabb és rátermettebb gazdája, mint ő.

Ujra visszafordult Fitzmaurice

London, október 30.

Lapunk más helyén beszámoltunk arról, hogy Fitzmaurice ir repülőzredes hétfőn délelőtt másodszer startolt Ausztráliába, megdöntendő Scott és Black rekordját. Esti jelentés szerint Fitzmaurice ismét kénytelen volt visszafordulni, mert gépe utközben megrongálódott.

Az aradi kereskedők országos tiltakozó mozgalmat szerveznek az új export- és importrendelkezések ellen

Arad, október 30.

Az aradi Kereskedői Testület választmányi vasárnap ülést tartott. A választmányi gyűlés egyik határozatának országos jelentősége van, mert az új export-import rendelkezésekkel kapcsolatban országos jellegű tiltakozó mozgalmat elindítását jelenti. Kimondotta az ülés, hogy a kereskedői tanácsokon és kereskedelmi kamarákon keresztül országos mozgalmat indít a jelenlegi export és import rendletek megváltoztatására.

A választmány második határozata helyi jelentőségű. A Kereskedői Testület felelősi szavát a tulmagas aradi üzletberek ellen s választmányi határozattal megindítja a mozgalmat az üzletberek 20—30 százalékos csökkentése érdekében.

A LEJ KÜLFÖLDÖN
Budapest 3.42—3.46, Berlin 46.91—47.09,
Prága 17.60—17.90, Bécs 295—299.

BOGARAK,

tücskök, poloskák, legyek és mindenféle rovarok radikálisan kipusztíthatók a

KATOL

japán rovarpor által.

M. H. Balhazar București, Str. Șelari 7.

Kinek van haszna az esetleges nemzeti koncentrációból?

A két kormányzó-párt élesen szembefordult az úgynevezett „kis” pártokkal

Bukarestben megkezdődött a szakszervezetek országos kongresszusa

Pártvezéri nyilatkozatok hangzottak el a kisebbségekről és a parlamentarizmust lenyegető állítólagos veszedelmekről

Vajda Sándor érdekes cikke

Bukarest, október 30.

Egy idő óta érdekes jelenséget lehet konstatálni a belpolitikában: a kis pártoknak a kormány ellen irányuló, szinte rendszeresnek látszó támadását. Addig ugyanis, amíg a legkomolyabb, az időközi választásokon is sikerrel szereplő nemzeti-parasztpárt ellenzéki magatartását minden vonatkozásban bizonyos mérséklet jellemzi, az úgynevezett „kis” pártok hétről hétre gyűléseket hívnak össze, melyeken éles szavakkal ostromozzák a kormány tevékenységét és a beszédeknek legtöbbször az a vége, hogy az illető pártvezér késznek nyilatkozik a „helyzet felelősségét vállalni”. Vagyis más szavakkal: hajlandó kormányt alakítani. Ezek a kijelentések természetesen alkalmasok arra, hogy némi bizalmat öntsenek a lankadó buzgalmu párhívekbe, más részről pedig bő anyaggal látják el egyes ellenzéki lapok belpolitikai rovatát, ahol mostanában eléggé sürün találkozunk a „nemzeti kormány” már évek óta divatos elméletével.

A kis pártoknak, melyek önmagukban képtelenek kormányt alakítani, kellemes megoldás lenne a nemzeti koncentráció. Miniszteri tárcákhoz juthatnának anélkül, hogy fejtörést okozna nekik az új választás. A nagy pártok azonban értelmű okokból ellene vannak ezeknek az elméleteknek és érdekes, hogy az ellentétek, a kormányképes politikai alakulatoknak a törpe pártokkal szembeni ellenszeme, az utóbbiak kormánybuktató akciója következtében,

csaknem egy időben és azonos formában jut kifejezésre. A *Vuorul* és a *Dreptatea*, a liberális és a nemzeti-parasztpárt hivatalos lapjai ugyanis legutolsó számaikban a nyílt visszautasítás álláspontjára helyezkednek a nemzeti kormány elméletével, illetve a kis pártok kormányzási igényeivel szemben.

A *Dreptatea* azon a véleményen van, hogy az országnak jelenlegi helyzetében nincs szüksége arra, hogy fölöslegesen megriassza a külföldet, belföldön pedig súlyos események látszatát keltse. Ha a

liberális kormány távoznia fog, úgy csak a nemzeti-parasztpárt jöhet hatalomra, mint a legerősebb ellenzéki párt.

A kormány félhivatalosának állásfoglalása még ennél is határozottabb.

— Az utóbbi hetekben az úgynevezett kis pártok több gyűlésének voltunk tanúi. Ezek a párttörödékek, melyek vádlások alkalmával csak nevések számú szavazatot tudnak nagy keservesen összegyűjteni, program és egységes eszme hiányában

felelőtlen izgatásra alapítják létezésüket.

— Ha megvizsgáljuk ezeket a „vezéreket” a multját, kitérünk, hogy

személyük körül az utolsó évtizedben a leghajmeresztőbb politikai botrányok robbantak ki.

— Egyenesen megdöbbentő, hogy ilyen multbeli „érdemek” alapján a hatalmat követeljük ezek az urak, holott a kormányban való jelenlétük egyet jelentene a biztos összeomlással.

A két lapközlemény belpolitikai körökben nagy feltűnést keltett.

TÖBB KÜLFÖLDI VENDÉG JELENLÉTEBEN FLUERAS NYITOTTA MEG A SZAKSZERVEZETEK ORSZÁGOS KONGRESSZUSÁT

A Romániai Szakszervezetek Országos Szövetségének kongresszusa vasárnap délelőtt kezdődött meg Bukarestben a Gib-kertben.

A kongresszust Fluera ismert erdélyi szocialista vezér nyitotta meg. Üdvözölte a külföldi vendégeket, közöttük Leon Jouhauxt, a Szakszervezetek Nemzetközi Szövetségének alelnökét, H. Bondas belga és V. Brodetzky cseh kiküldötteket. Több külföldi szakszervezet üdvözlő táviratot küldött, így a magyar, palesztinai és spanyol szakszervezetek is.

A kongresszus megnyitása után Leon Jouhaux nagy beszédet tartott. Kijelentette, hogy a népek közötti béke addig nem valósulhat meg, míg a dolgozók társadalma nem vesz tevékeny részt a népek vezetésében.

Döntő fordulat előtt a Tatarescu-Bratianu-ügy

Dinu Bratianu vasárnap este megérkezett a fővárosba. Hétfőn délelőtt pártjának több vezetőtagja látogatott el hozzá, így Bebe Bratianu is, aki a pártelnök tudomására hozta, hogy Tatarescu találkoznia szeretne vele.

Valószínű, hogy a találkozás már hétfőn este megtörténik.

Mérvadó körökben úgy tudják, hogy a miniszterelnök és a pártelnök kibékülése már csak napok kérdése.

Tatarescu és Dinu Bratianu között megállapodás jön létre, melynek értelmében a liberális párt decemberi kongresszusa helyben hagyja Bratianu pártelnökké való megválasztását, ugyanakkor Tatarescut a pártvezér javaslatára alelnöknek választják ki.

BRATIANU GYÖRGY ÉS JUNIAN AZ AKTUALIS KÉRDÉSEKRŐL NYILATKOZTAK

Junian, a radikális parasztpárt elnöke hosszasan nyilatkozott a Curenulnak a belpolitikai helyzetről. Különösnek tartja, hogy a politikai fegyverszünet kérdé-

se most kerül napirendre, amikor a pártok között annyira kiéleződött a helyzet. Kijelentette, hogy hisz a parlamentarizmus hívatásában és életképességében, nem tagadja azonban, hogy ezt a rendszert komoly veszély fenyegeti.

Legveszélyesebb ellenségeinek azokat a politikusokat tartja, akik szívesen a rendszer védelmezőinek látszanak.

Szerinte nem szorgalmazzák a parlamentarizmust azok a pártok, melyek soraikban megtürik a törvényteleniséget és az erkölcsellenességet.

Bratianu György vasárnap nagy beszédet mondott az ujliberálisok csernovici gyűlésén. Ezalkalommal a kisebbségi kérdéssel is foglalkozott és kijelentette, hogy pártja a Bratianu Jonel ismert álláspontját vallja magának.

Hangoztatta, hogy egy nemzeti államban, amilyen Románia is, nincs szükség kisebbségi szerződésre, a kisebbségek joga és boldogulása a többségi néppel való odaadó együttműködésből következik.

Pártja ápolja a liberális hagyományo-

kat, melyeknek két tartó oszlopát a magántulajdonban és az egyéni kezdeményezés szabadságában jelöli meg.

VAJDA SANDOR KITORÓ LELKESEDÉSSEL ÜDVÖZLI A LEG-
UJABB ERDÉLYI MAGYAR
KÖNYVET

Kolozsvár, október 30

Az „Uj Erdélyi Könyvek” sorozatában nemrégiben jelent meg Kibédi Sándor ismert költő könyve, amely Eminescu összes költeményeinek magyarra való átültetését tartalmazza. A könyv különösen az erdélyi románok körében keltett igen nagy és jóleső feltűnést és ebben a pillanatban sok ígértet van arra, hogy a román-magyar kultürkötletnek igen kimagasló, hasznos eszménye lesz. Ez természetesen elsősorban a románokon mulik és éppen azért tartjuk jelentősnek azt a lelkesedést, amellyel Eminescu sikeres magyar fordítását az erdélyi románok fogadták.

Jellemző ennek a lelkesedésnek a mértéke, hogy Vajda Sándor volt miniszterelnök pártjának kolozsvári hivatalos lapjába, a *Patria*-ba egész oldalnyi terjedelmű cikket írt. A volt miniszterelnök cikke csupa lelkesedés és szinte örömfelülvén, hogy ez az új erdélyi magyar könyv milyen hatalmas szolgálatot tesz a román-magyar kultürkötletnek. Vajda megállapítja, hogy Kibédi Sándor fordításai minden eddigi külföldi for-

téseknel sikerültebbek. Eddig — írja Vajda — a románok jobban ismerték a magyar irodalmat, mint a magyarok a román. Most ez a könyv alkalmasat nyújt arra, hogy a magyarság megismerkedjék a román irodalom legkiválóbb lírai termékeivel és azon keresztül megközelítse a román lelket. Kár, folytatja a volt miniszterelnök, hogy ez a könyv nem Jorga kormányzása ideje alatt jelent meg, mert letagadhatatlan tény az, hogy Jorga minden eddigi kormányánál többet tett a román-magyar kultürkötlet érdekében. Azután Titulescut idézi Vajda. Titulescu szerint is a határok elszellemesítésének a legszükségesebb előfeltétele a népek közötti kulturális megértés. Végül hangsúlyozza Vajda, hogy nemcsak ő, hanem a románság minden rétege nagy örömmel fogadja Kibédi Sándor könyvét.

Vajda új megnyilatkozását kétségkívül örömmel fogadja a magyar közvélemény is. És ebben az örömben benne van az a büszke tudat is, hogy a román-magyar kultürkötlet vágyának minden eddigi nagyobb és jelentősebb megnyilvánulása magyar részről indult ki. Az erdélyi magyar írók éveken keresztül felfedezték azt a szép és nagy feladatot, hogy a román kultúrának Nyugat felé való továbbításában ők hivatottak elsősorban az eredményes munkára. Nem is tagadták meg ezt a hivatást soha, még akkor sem, amikor a politikai Vajda egyáltalában nem olyanok mutatkoztak a magyarsággal szemben, mint amilyenek a kulturális és kultürkötletek magasabbrendű harcokai szoktak életük minden cselekedeteiben. A kulturális és kultürkötletek harcokai nem lehetnek elfogultak soha más népekkel szemben. Még akkor sem, ha történetesen politikuskok. A határok elszellemesítésének legnagyobb feltétele éppen ez volna: olyan politikusok kerüljenek az élre, akik a kultúra csúcsait járták. Igazat adunk Vajdának abban, hogy Jorgára volna szükség ebben a tekintetben. Rajta kívül igazi, magasabbrendű kultúrselejtől, vagy legalább az erre való törekvéstől még egyetlen miniszterelnök sem tett tanúbizonyságot. A románság önmagát tisztelné meg, ha a kormányzás kulturális részét Jorgára bízna, legnagyobb tudására, vagy legalább az ő s. Nemében vinné tovább. Ez is van olyan fontos, mint a külügyi tárcá, amely lám, megkapta már a maga állandó miniszterét.

Borzalmas repülőkatasztrófa Jasiában

A pilótát és vendégutasát haldokolva szállították kórházba

Jasi, október 30

Ma délután a jasi repülőtéren borzalmas szerencsétlenség történt. Perian főhadnagy egy kétüléses katonai repülőgéppel szokásos gyakorlatait végezte a repülőtér fölött. A főhadnagy barátját, Horia Kogalniceanu jasi főügyészt is magával vitte ezalkalommal, aki a pilóta mellett foglalt helyet. A gép mintegy 1000 méter magasságba emelkedett, ahonnan a pilóta siklórepüléssel próbált alászállani. Közben ugylátszik, meggondolta a dolgot és veszedelmes mutatványokba kezdett, néhányszor megcsinálta az úgynevezett „halálkört”.

A katasztrófa pillanatában a gép mint-

egy 100 méternyre lehetett a földtől, amikor a motor eddig ki nem derített okokból hirtelen leállt, s a monoplán orral lefelé, nyilegyenesen alázuhan.

Az esés olyan borzalmas sebességgel történt, hogy a gép a földön csaknem pozdorjává zúzódtott szét.

A pilóta-főhadnagyot és utitársát haldokolva vették ki a roncsok alól és szállították a kórházba, ahol nem sokára mindketten kiszenvédtek.

A szerencsétlenség híre városszerte nagy részvétet keltett. A katonai hatóságok vizsgálatot rendeltek el a katasztrófa okainak a megállapítására.

A marseillei merénylet vizsgálatában a helyzet változatlan

Franciaország kéri Auszriától Percsevics alezredes kiadását

Páris, október 30

A marseillei merénylet rendőri és bírósági vizsgálata terén az utóbbi napokban nem történt semmi új esemény. A marseillei vizsgálóbíró közölte az eddigi eredményeket a kormánnyal, amely azonban csak a vizsgálat teljes befejezése után dönt a szükséges megtorlások ügyében.

Ugyanebben az értelemben adott nyilatkozatot a Petit Parisien belgrádi tudósítójának Jettics jugoszláv külügyminiszter. Kijelentette, hogy a jugoszláv kormány megvárja a vizsgálat eredményét és addig nem tesz semmiféle politikai lépést. Hangoztatta továbbá, hogy az ország kül- és belpolitikáját Sándor király irányelvei szerint folytatják.

A Havas-ügynökség Bécsből kapott jelentése szerint a bécsi francia ügyvivő értesítette az osztrák kormányt, hogy Franciaország kéri a napokban letartóztatott Percsevics volt osztrák-magyar hadseregbeli alezredes kiadását.

Tárgyalnak a bankkormányzók

Bukarest, október 30.

Hétfőn délután a Banca Nationala disztromben megkezdődött a kisanant-államok bankkormányzóinak értekezlete, melyen Dimitrescu bankkormányzó elnököl.

Délben disztrom volt a vendégek tisztelőtára, melyen Dimitrescu a három állam politikai és gazdasági szolidaritására mondott felkőszöntőt.

TEMESVÁRON UTAZOTT ÁT A VILÁG- JÁRÓK KIRÁLYA

Belgrádi tapasztalatok a királygyilkosság után. Csang Kai-Sek a kínai politikai színekről

Az olasz rendőrség elkobozta Mussolini autogramját a vándorló ukrántól

Hitler nem eszik húst Találkozás Van der Lubbeval. A japán urakodó bőkezűsége

Temesvár, október 30.
Ha nem lenne itt ez a nagy album, telve hivatalos pecsétekkel s a világ minden nagy emberének aláírásával a japán mikádótól kezdve Leninig; ha nem tartanánk orrunk alá a világ minden vízumával tarkított utlevelet, az ember nem is hinne ennek a szelid, szlávos arcú embernek, aki világszerte jár, Amerikától Ázsiáig, néhány napot megállt Temesváron is. Egy ember, aki mindnyájunk gyermekkori ábrándját ültette át a valóságba: nyakába vette a széles világot, hogy megismerjen minden országot és várost és beszéljen a világ minden nagy emberével.

Pankov Mihail, lengyel utlevele szerint született a lengyelukrajnai Lwowban 1901 október 31-én. Bányamérnök és kitüntetett sofför. 1924 óta járja a világot.

— Miért? — kérdjük.
Pankov csendesen mosolyog. Vállat von.

— Meg akarom ismerni a világot... egyedül állok, mint az ujjam. Szüleim

parasztoi voltak, meghaltak, se feleségem, se rokonom. Könyvet akarok írni a világról, de olyat, amelynek minden adatát személyesen szedtem össze. Olyan autogramgyűjteményt szedek össze, amilyen kevés van a világon.

Pankow nem az a fajta világjáró, aki feltűnik néha az utcákon, tiroli nadrágban és levelezőlapokat árulva. „Száguldó riporter” lenne a minősítése, ha cikksorozatokban aprózná el élményeit s nem gyűjtené az egészet egy nagy munka számára, amelyért már három millió belga frankot ígért egy brüsszeli kiadó. Autogram-gyűjteményének értékét eddig 150 ezer dollárra becsülik, de ő nem adja 500 ezren alul, mikor kész lesz vele. Eddig bejárta Észak- és Délamerikát, Németországot, Franciaországot, Belgiumot, Szerbiát, Magyarországot, az afrikai gyarmatokat, Kínát és Japánt, stb. Romániából Törökország felé tart s még egy csomó keleti országot nyakába véve, három év múlva befejezi a nagy utat. Minden év gyalogszerrel.

— Mit szól a királygyilkossághoz? — kérdezték.

— Mit szóljak? Kár volt neki külföldre mennie.

Azzal már siettem is ki a vendéglőből. Később benéztem az orosz klubba, mely emigráns orosz tiszték és más katonatisztek találkozóhelye. Leültem, teát rendelttem. A falon a cárok képei, Kutjepov, Miller, Vrangél és más tábornokok képmásai. Megálltam egyik kép előtt és nézegettem pár percig. Valaki — mint kiült, civilben járó volt cári tiszt — mellem állt.

— Mit néz azon a képen?

— Nem tudom kit ábrázol.

— Nem tudja? Nem hallott még Vran-

gel tábornokról, az orosz hősről?

Innen is kisérttem, de az utcán már nyomom követtek a detektívek és bevittek a rendőrségre. Ott rákezdtek a kivallatást.

— Mit mondtál a vendéglőben?

— Nem mondtam semmi rosszat.

Utóttek, vertek, Huszonnégy órát vergődtem egy pincelyukban. Majd felvittek egy szobába, ahol negyvennegyedik magammal zsufoltak össze. Nem fértünk a szobában, álltunk egész nap.

A börtönben láttam Kelemen Péter nevű Belgrádban lakó munkást. Vallatták keményen, hogy van-e testvére. Emlekeztes, hogy először ez a név került forgalomba a merénylőről. A szerencsétlen kivallotta, hogy van egy testvére, de Csehszlovákiában nem hittek neki. Mi lett vele, azt nem tudom: engem hat nap múlva Szabadkára vittek és áttoloncoltak Magyarországra.

Minden pénzem, 50 dollár, 350 dinár ottmaradt. Valamelyik rendőrségi közeg elvette és nála maradt az aranyórámmal együtt.

Romániában a legcsekélyebb panaszom se lehet a hatóságokra. Minden tekintetben előzékenyen viselkedtek.

Az album, amelyben mindenki szerepel

Pankow kinyitja az autogramalbumot. Ez a második, az első már otthon van.

A nevek Ludwig Ferdinánd bajor herceggel kezdődnek. A herceg ezt írta nevé felé: Deutschland über alles! Utána német aláírások tömege, Urbanitzky Grete írónő egy lojális „Heil Hitler!” biggyesztett neve felé. Hasonlóképpen több német hivatali méltóság, rohamosztagvezető, stb. Azután francia, belga, kínai, osztrák, magyar nevek. Piccard, Foch tábornok, Strauss Richárd, Vandewerle, Félix Weingartner a nagy dirigens, Lenin, Vorosilov, Stalin, Lúndorf, Mackensen, stb. stb.

A kalandok és emlékek csakugy bugyognak Pankowból. Tárcájából véletlenül kihull egy névjegy:

Dr. Meissner, Staatssekretär beim Herrn Reichspräsidenten, Berlin W8. Wilhelmstrasse 73.

Hindenburg egykori hí személye körül minisztere.

Itt van a japán császár névjegye is, amely az 500 yen mellett fekszik.

Pankow Mihály elbucszik. Almodozó, szelid szláv szeme holnap már más, új tájakra figyel. Új császárok és új miniszterelnökök. Még három év és befejezi az utat, amihez tíz év előtt hozzátartozott: vagyonterő emlékekkel és gyűjteményekkel hazaérkezik a kis ukrainai városkába. A nagy emberek jórésze, akik a hatalom és örökkévalóság gesztusával biggyesztették oda nevüket az album lapjaira, talán rég halott lesz, természetesen, vagy természetellenesen halálal, vagy elsöpörte őket a történelem vihára.

Pankow Mihály nem volt beteg ezalatt a tíz év alatt, frissen és egészségesen rója az országutakat. Talán egyetlen szabad és független embere ennek a jobbra-balra összebilincsel világnak.

Kőműves Géza

Félórás beszélgetés Csang-Kai-Sekkel és a mikádó gavallériája

Az autogram-gyűjteményben néhány or kina betű és Csang-Kai Sek aláírása.

— Mit tapasztalt a Távolkeleten?

— Kína legnevesebb emberével, Csang-Kai Sek marsallal egy félóra hosszat beszélgettem. Nem politizáltunk, én nem szoktam politikai interjúkat csinálni, de a marsall önkéntelenül rátért a Japán elleni harcra.

— Nem vagyok fasiszta, mint híresztelik rólam — mondta — én ki szeretném mosni az összes kínai forma ingeket, ne legyen se vörös, se kék, se barna se fehér. Nacionalista politikát akarok üzni Kína felszabadításáért a japánok járma alól.

— A japánok mindig a „kínai banditák” elleni védekezés címén törnek ránk. Ez provokáció. Ők támadnak, mi védekezünk — ez a kínai „banditizmus”...

Kínában járva azonban azt tapasztalta Pankow, hogy a háború malma szüntelenül örül. A „nemzeti összefogás” reménytelen. Japánok és kínaiak, a kínai tábornokok egymás közt, Csang-Kai Sek hadserege és a kínai kommunisták szüntelenül hadakoznak. Vándorlásában eljutott a déli kínai kommunista tartományok határáig, ahol azonban a határzár megállította útját.

A japán császár, Araki tábornok és más japán nagyok aláírásai sem hiányznak a gyűjteményből. Japánban a politikusok csak aláírtak, de nem politizáltak. Beengedték a mikádó magas személye elé is, aki pár érdeklődő szó után egy diszkrétén lezárt borítékot csuszatott a markába. Kint tapasztalta, hogy 500 yen volt benne...

ELKOBOZZÁK MUSSOLINI AUTOGRAMJÁT

Ázsia, Európa, Olaszország. Aláírások Mussolinótól, Balbo marsalltól és a fasisztapárt főtitkáráról. Ezeknek az aláírásoknak a helyét az albumban csak egy kitépelt lap jelzi. Pankow jegyzeteket szokott készíteni a meglátogatott helyek viszonyairól. A szemfüles és örökké gyanakvó olasz rendőrszolgálat átkutatva kis cókmojkját, néhány jegyzetet talált, amelyekből arra következtet, hogy az Olaszországról irandók talán nem lesznek elég hízogók a fasiszta rendszerre. Erre elszedték a jegyzeteit és kitépték az autogramokat tartalmazó lapokat.

Vendég gyanút a vegetáriánus Hitler asztalánál

1934 május 18-án Hitler asztalához voltam hivatalos a müncheni Barna Házban. Először rövid kihallgatáson jelentem meg nála, amely három percig tartott. Megkaptam az autogramot. Utána meghívtak ebédre. Tizenhaton ültünk az asztalnál, SS. és S. A. vezetők, sőt köztük néhány alacsonyabb rangú is.

Az ebéd ugyszólván szó nélkül folyt le.

Hitler hallgatag volt és ahogy befejezte az evést, eltávozott. Az ottmaradtak között azután eredt meg a beszélgetés: Megkérdeztem egyik zászlóaljparancsnokot:

— Hát a Führer miért nem evett húst? — Ő nem eszik húst, nem is iszik, nem is dohányzik. Még a nőkkel sem törődik.

Hitler aláírásán kívül megkaptam Göringét, Papenét, Hindenburg tábornokét, Göbbelsét, továbbá Röhm és Schleicher tábornok aláírását... Ezek mind nincsenek benne az albumban. Helyettük is egy kitépelt lap nyoma látható. De ezt nem kobozták el, ezt én vettem ki, Brüsszelben, ahol Vandewerle miniszter (a szocialista Internacionálé elnöke) megjegyezte, hogy jobb lesz eltávolítani őket, esetleg mások nem akarják aláírásukat a nevüket...

Természetesen nem dobtam el ezeket az autogramokat se, hanem hazakülldtem, ahol egy csomó jegyzet és az első autogram-album el van raktározva. Rengeteg anyagot gyűjtöttem már is...

Van der Lubbe nyomát se mutatta a hülyeségnek

A birodalmi gyűlés gyújtogatójával is összehozott a véletlen, tavalyelőtt nyáron, mikor egy Lipcse melletti községben haltam meg az éjjeli menedékhelyen. Ma is emlékszem, amint a közép-termetű fiatal ember bediktálta a nevét: Mariusz Van der Lubbe, holland, munkanélküli, jött Berlinből...

Van der Lubbe elég intelligens embernek mutatkozott. Ezt megállapíthattam, mert beszélgettem vele. Politikáról egy árva szót se szólt. Panaszkodott, hogy nincs munkája. Lipcseben vagy Münchenben keres valami foglalkozást magának.

A tárgyalás alkalmával közölt fényképekről világosan ráismertem. Ő volt az az ágrólszakadt vándorló, aki mellettem

aludt a menedékhelyen. De akkor nyomra se látszott annak a hülyeségnek, amit a tárgyaláson tanúsított. Valamit csinálhattak vele, hogy így meghülyítették...

A királygyilkosság után a belgrádi börtönben

Pankow a merénylet után lépte át a jugoszláv határt. A borzalmas királygyilkosság utáni hangulatban lázas gyanúval néztek minden idegenre. Így aztán Pankow is póruljárt és kemény szenvedések emlékével hagyta el Jugoszláviát.

— Belgrádban ülttem egy vendéglőben és a Le Journal-t olvastam. Három figyelő szomszéd — nyilván detektívek — megszóltottak. Észrevették, hogy nem vagyok francia. A gyanu megfogant.

Fitzmaurice ir repülő elindult Angliából Ausztráliába,

hogy megdöntse az angol Scott és Black távgyorsasági világrekordját

London, október 30.

Fitzmaurice ir repülővezéres, aki a rendezősséggel támadt nézeteltérése miatt nem vett részt a london-melbournei gyorsasági távrepülőversenyen, — amint jelentették — elhatározta, hogy megdönti az angol Scott és Black új világrekordját. A két távrepülő tudvalevőleg két nap, 23 óra alatt tette meg az Anglia és Ausztrália közötti majdnem 19 ezer kilométeres utat s ezzel a teljesítménnyel megnyerte a 10 ezer fontsterlinget kitevő első díjat és az aranyserleget.

A világhírű ir repülő vasárnap hajnalban felrepült vakmerő vállalkozására, de

gépeinek fékjei hibásan működtek s emiatt kénytelen volt visszatérni a mildenhalli repülőtérré. Tüzetes vizsgálat és javítás alá vette aeroplánját, majd hétfőn délelőtt, középeurópai idő szerint fél 9 órakor

újból felszállt s nekivágott a hatalmas légi utnak.

Nemcsak szűkebb hazájában, Irországban, hanem az egész angol birodalomban feszült kíváncsisággal várják a jelentéseket Fitzmaurice utjáról, mert ha csakugyan sikerült tulszárnyalnia a két angol teljesítményét, úgy ez páratlan szenzációja lesz a repülés történetének.

Nagyarányu képhamisítást leplezett le a budapesti rendőrség

Csehszlovákiában tömegesen hamisítják a régi magyar festők műveit

Budapest, október 30

Hétfőn délelőtt az egyik képerkeskedésben fiatalember jelent meg s aegy festményt ajánlott megvételre. A képeket sokáig vizsgálták s végül megállapították, hogy mind hamisak. Erre kérdőre vonták a fiatalembert, aki elmondotta, hogy a képeket egy Grünfeld-Gara nevű festő adta át neki értékes tés végett.

A vallomás alapján a rendőrség Grünfeld-Garát is előállította. Az ismeretlen festő azt adta elő, hogy nemrégiben Csehszlovákiában járt s ott a maga ötven festményéért tizenhat régi magyar festő képét kapta. Ezek közül tizenegyen még Csehszlovákiában tuladott, négyet pedig most Budapesten akart értékesíteni. Fogalma sem volt arról, hogy a képek hamisítványok.

A budapesti rendőrség megindította az eljárást s ennek során ártírt a csehszlovák rendőrhatalóságoknak, nyomozzák ki azt a központi képhamisító céget, amely az

utóbbi időben ilyen festményekkel valóssággal elárasztja a magyarlakta területet, nagyban hamisítva a már régebben meghalt mesterek alkotásait.

A hamisítás leplezése a budapesti képzőművészeti körökben nagy felháborodást kelt.

Farkascorda garázdálkodik Fogaras megyében

Fogaras, október 30.

A hidegre fordult idő kezd előcsalni a hegyekből az éhes ordasokat. Sárkány fogarasmegyei község határában feltűnt az első farkascorda. A farkasok szétléptek egy lovat, egy bivalyt és egy sertést. Emberéletben nem esett kár.

Borzalmas kegyetlenséggel meggyilkolták és kirabolták a Lomási Rt. szatmári kirendeltségének egyik főtisztviselőjét

Bekormozott arcu rablók vadászfegyverrel lelőtték a szerencsétlen embert, aki 15 ezer lejt vitt magával a misztótfalusi munkások fizetésére

Szatmár, október 30

A Nagybánya melletti Misztótfalu határában a szombati nap folyamán borzalmas gyilkosság történt. Sándor Józsefet, a „Lomási Faipari Rt.” felügyelőjét a busági erdőnél ismeretlen tettesek vadászfegyverrel lelőtték, majd elvették a nála levő 15 ezer lejt és az árokba lökték. Sándor József a 15 ezer lejjel Szatmárról érkezett cégétől, hogy szombaton kifizesse a vállalat misztótfalusi alkalmazottait és munkásait. A „Lomási R. T.” telepén nem kellett különösebb feltűnést, hogy Sándor József nem érkezett meg, mert biztosak voltak benne, hogy hétfőn megkapják a fizetésüket. Vasárnap reggel borzalmas hír zavarta fel a falu lakosságát. Egy falubeli kislány érkezett lélekszakadva, aki elmondotta, hogy a busági erdő kezdeténél az országút mellett árokban egy vérebe fagyott,

nyőszörgő emberre talált.

A falu lakosai azonnal kisettek az erdőszélre, ahol az összeroncsolt emberben, akinek mellét egy sörétes puská lövése teljesen széttepte, Sándor Józsefre ismertek. Az eszméletlen tisztviselőt beszállították a faluba, ahonnan autón beszállították a nagybányai kórházba. A kórház orvosai egészen rövid ideig magához térítették Sándor Józsefet, de alig hogy elmondotta a történeteket, ismét elvesztette eszméletét és délután fél 5 órakor meghalt. Sándor József, miközben eszméleténél volt, elmondotta, hogy gyanútlanul közeledett a rábizott összeggel Misztótfalu felé, amikor az erdőből hirtelen két marcona alak termett előtte, akiknek arca be volt kormozva. A támadók egyikénél vadászfegyver volt, amelyet szőlő nélkül ráemelt, és alig néhány lépésszel belelőtt. Sándor József

összeesett, de mivel nem vesztette el eszméletét, a másik támadó kiragadta társ kezéből a füstölő fegyvert és a puská agyával kétszer fejbesújtotta.

Az elvetemedett rablók ezután kihúzták áldozatuk hóna alól a 15 ezer lejt tartalmazó kékításkát, amit az erősen szorított magához és berugdosták az országút menti árokba. Ott talált rá a falusi kislány Sándor József, akire úgy lett figyelmes, hogy meghallotta nyőszörgését.

Az 55 éves Sándor József 13 éve állt a „Lomási R. T.” szolgálatában. A szerencsétlen ember után öt gyermek maradt. A csendőrpárancsnokság még a vasárnap este folyamán mozgósította az egész megye csendőrségét. Sándor József holttestét a nagybányai kórházban felboncolják, majd átszállítják Szatmárra, ahol eltemetik.

Az
ODOL
fogkrém
közkedveltségének megvan az alapos oka

Hála alkalikus hatásának, az Odol fogkrém neutralizálja a szájsavat, amely a rágás folyamán keletkezik és a szájban maradt ételmaradékokat erjedésbe hozza. Odol fogkrém kiküszöböli a szájsavat és ezáltal megóvjaa fogakat a romlástól.

Ha egészséges fogakat akar, használjon naponta háromszor

ODOL
fogkrémet

helyezte. Az ügy meggyeszte nagy feltűnést keltett, annál is inkább, mert az adólistát jó családból származó és közszereplőnek örvendő tisztviselő volt. További fejlemények elé — különösen ami az uzsorások elleni vádat illeti — nagy érdeklődéssel tekint a megye közönsége.

Kiutalták az októberi nyugdíjjárandóságot

Bukarest, október 30.

A pénzügyminisztérium az október havi járandóságok kifizetésének megejtésére 1 milliárd 78 millió 300 ezer 384 lejt utalt ki.

Itt említjük meg, hogy a brassói nyugdíjasok, akik még mindig nem kapták meg október havi járulékaikat, szombaton táviratot intéztek a Nyugdíjpénztár központi igazgatóságához, valamint a pénzügyminisztériumhoz és a kifizetések azonnali megkezdését követelték.

15 napra ítélték egy erőszakos férjet

Kolozsvár, október 30.

Néhány héttel ezelőtt történt Kolozsvárt. A Mátyás-muzeumból véresarcu nő szaladt ki sikoltozva:

— Az uram meg akart gyilkolni! Felvinci Istvánné bogártelki gazdálkodó felesége a feljelentését is így tette meg férje ellen. Hétfőn délelőtt tartották meg a törvényszéki tárgyalást az izgalmasnak ígérkező „gyilkossági kísélet” ügyében. A törvényszéken a férj azzal védekezett:

— Akkoriban hosszabb ideig haragban voltam a feleségemmel és nem éltünk együtt. Kolozsvárt megnéztük a múzeumot. A békülés öröme szerelmet akarom tőle, de vonakodott, azt mondta, hogy a múzeumban nem lehet. Erre elváltam. Ennyi az egész.

Könnyű testi sértés miatt 15 napi elzárásra ítélték az erőszakos férjet.

— Ha fáradt és izgatott, ha a hasban feszülés érzése kinozza és gyakori félelemérzetben szenved, akkor igyék reggelenként éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez megszűnteti az emésztési zavarok okait, csökkenti a mérges felgyülemledést és elhárítja a vértódlásokat.

Kommunista tüntetés Kassán a csehszlovák államünnepségek során

Kassa, október 30

A csehszlovák köztársaság fennállásának évfordulója alkalmából vasárnap Kassán nagy sportünnepélyt rendeztek, amelyen tízenkét szovjetorosz atléták köztük több nő is, résztvett. A szovjetatléták Walo kommunista képviselő felszólítására tiltott dalokat kezdtek énekelni és a közönség egy részével együtt tüntettek a kommunizmus mellett. Az állambiztonsági rendőrség közegei hamarosan közbeleptek és a tüntető szovjetatlétákat őrizetbe vették.

Minden valószínűség szerint kiutasítják őket a köztársaság területéről.

Egymilliót sikkasztott

és most saját magát jelentette le a kovásznai adópénztárnok

Megdöbbsentő vád a titokzatos uzsorások ellen

Sepsiszentgyörgy, október 30.

A sepsiszentgyörgyi ügyészségben megjelent Körtefély Sándor kovásznai adóperceptor és azonnali letartóztatását kérte. Vallomásaiban előadta és a magával hozott hivatalos könyvekkel igazolta, hogy a vezetése alatt álló kovásznai adóhivatal pénztárából egymillió lej hiányzik.

Elmondotta, hogy hibás könyvelés és elszámolás miatt már éveken ezelőtt volt 70 ezer lej hiánya, amelyet a szokásos vizsgálatok alkalmával kölcsön-pénzből fedezett és

a hitelezők kihasználva szorult helyzetét, olyan magas uzsorakamatra bo-

csátották rendelkezésére a szükséges összeget, hogy a kölcsönkért összeg hónapról-hónapra szaporodott.

Tekintettel arra, hogy minden pénztár vizsgálatnál nagyobb és nagyobb hiány mutatkozott, egyre nagyobb kölcsönt kellett, hogy igénybe vegyen és a hiányzó összegek könyvelési eltüntetése mind bonyolultabbá vált, ugyanígy, hogy a további könyvelési csalást nem tudta keresztül vinni s így kénytelen volt saját maga ellen feljelentést tenni.

Saját megállapítása szerint a hiányok pótlására elsikkasztott közpénzek végösszege meghaladja az 1 millió lejt.

Az ügyészség azonnali letartóztatásba

ÁBEL AMERIKÁBAN

REGENY

Irtá: TAMASI ARON

Gáspár bácsi még ott a rendőr mellett átölelte ismét a vállamat s úgy hozott a járdára vissza. Másokat bezeg nem kellett hozni, mert maguktól is jöttek s fenn a járdán úgy körülvettek, hogy mozdulni sem tudunk. Valaki elmondta hamar, hogy mi történt az előbb s erre nemcsak nagy kacagás keletkezett, hanem valami haton megragadtak engem s amire észrevettem volna magamot, már ott lebegtem a válluk felett, mint valamikor Rákóczi Ferenc, akit a kurucok megválasztottak volt királynak.

Aztán utat vágtunk mégis valahogy magunknak s az emeletes vasuton elindultunk hazafelé. Gáspár bácsi még a vonatban is folytonosan nevetett s amikor beléptünk otthon a házba, akkor még jobban.

— Mi történt, hogy úgy nevetesz? — kérdezte Teréz néni.

Láttam, hogy a kacagás miatt itt csak én felelhetek s így szóltam:

— Szinte megkoronáztak.

Később elmondtuk Teréz néninek az egész történetet, aki szintén nevette a szesztilalmat és azt állította, hogy bizony Amerika az az ország, ahol minden van: még az is, ami nincs! Azután pedig azzal a hírrel szolgált nekem, hogy amíg odavoltunk a felfedező utra, addig jött járt Toldi Miklós és azt mondotta, hogy holnap menjünk el egésznapos kirándulásra a Central-Parkba.

Másnap csakugyan elmentünk a kirándulásra s vittünk magunkkal mindenféle jó eledelt és háromféle színben festett italt is. Rajtuk kívül ott volt Toldi Miklósnak egy Zsuzsi nevű ismerőse is, aki

férjetlen asszony volt és olyan játszi természetű, hogy azt szerettem volna, ha egésznap folyton kergettem volna. Hely a kergetésre volt is bőven, mert olyan nagyra terjedt ez a park, hogy nálunk odahaza vármegyét csináltak volna belőle. A sok játékon és élvezeten kívül, melyből az elsőt az asszony s a másodikat a természet nyújtotta, abban a nevezetes dologban is részesültem, hogy Gáspár bácsi és Toldi Miklós feladták itt nekem az amerikai keresztiséget. Vagyis elhatározták ketten, hogy a harmadik, aki én voltam, holnap reggel hét órakor munkába fog menni! Úgy egyeztek, hogy mind a ketten velem jönek majd, mint jó keresztapákhoz talál. Én nem ellenkeztem velük semmiben, csupán azt kérdeztem meg, hogy miféle munkát akarnak dolgoztatni velem. Erre az egyik mosolygott s a másik utánazta őt. Később annyit mégis mondtak, hogy ne busuljak semmit, mert könnyű és érdekes munkát fogok végezni. Szó nélkül hagytam, hadd heverésszenek közös titkuk ártatlan verőfényén, ha már nem volt elég jó nekik a tavaszi nap. Még attól is tartózkodtam, hogy magam próbáljam ki találni a foglalkozást, amit velem üzetni akartak. Meg is tartottam emberségesen és egész nap ezt a bölcs állapotot. Este azonban, mialatt nyugtalanul az ágyban feküdtem, megváltozott az időjárás: a nap elborult, minden égtáj felől felhők rohantak elé s egymásra tornyosultak, aztán záporban érték meg a gondolataim és a villámok is csapkodni kezdtek mindenütt, ahol valami műhelyt vagy bármiféle dolgozóházat véltem képzeletben.

Igy nem csoda, hogy csak későn tudtam elaludni s hogy amikor meglepte a nagy zajgó várost a reggel, akkor én még lent voltam valami mély pincében, az álom foglya gyanánt. Szegény Gáspár bácsi sokáig hiába birizgálta a fülemet egy zöld tollal, amit Grün Bébi az éjjel vedlett el s lábamot is hiába huzogatta, mert én nem akartam felébredni erre az áldott munkanapra! Végre Teréz néni is segítségére jött neki s valósággal úgy támasztottak fel, mint egy akaratos tetszhalottat. Szükség esetre már egy üveg víz is volt a Gáspár bácsi kezében, mert azt már nem ők mondták el, hanem én hallottam, amikor felém nyújtotta és így szólt:

— Drink whisky, Ábel! Hurry up! Megnéztem őket is, és meg az üveget is, ahogy tudtam. Aztán visszanyultam az éjszaka kertjébe s onnét leszakasztottam az álmomnak egy virágát.

— Hiába titkolóztak a tegnap — mondtam —, mert azért is megálmodtam, hogy mit akarnak dolgoztatni velem!

— No, mit?

— Éppen azt, hogy a tegnapi asszonyt reggeltől estig kergessem a Central-Parkban.

Nagyon jót nevettek azon, hogy mi csoda munkát álmodtam magamnak s még Toldi Miklósnak is elmondták, amikor megérkezett. Én már akkor öltöztemben készen voltam s éppen a reggeli kávé megivásával foglalkoztam. Amig ropogtattam a jó amerikai zsemlet és puhítottam a kávéval, addig Gáspár bácsi a szesztilalmas rendőrt mesélte el a nagyeros vendégnek, Teréz néni pedig engemet tarisnyált. Először ugyan nem tudtam, hogy micélből működik, csak azt láttam, hogy két darab sülttust belégett két zsemle közli, melléjük egy nagy zöld paprikát és egy körtét. Aztán az egészet papirosba csomagolta, ezt a csomagot pedig ügyesen bebugyelhálta az én sárga munkás-ruhamba.

(Folyt. köv.)

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Kérjük mindazon előfizetőinket, akik előfizetésüket nem a helyi pénzbeszedő utján, hanem postautólevélvonalon vagy személyesen, a központi kiadóhivatalnál vagy valamelyik fiókiadóhivatalunkban szokták rendezni, szíveskedjenek figyelemmel kísérni a CÍMKÉJÜNK FELTÜNTETETT LEJÁRÁSI SÁVÁRA az előfizetésük lejár, gondoskodjanak idejében az előfizetés megújításáról, hogy lapunkat megszakítás nélkül küldhessük.

Kis pesti riport

A becsületes megtaláló

A budapesti utca — hiába! — minden percben felszínre vet egy kis tragédiát, vagy egy kis komédiát, sokszor a kettőt egyszerre, csak ki kell nyitni a szemünket, hogy észrevegyük, mert igen sokszor nem több az egész egy pillanatnál. Ma délután, például, a következő kis esetet láttam a Berli-ni-téren, — joggal használhatom itt az egyes szám első személyt, mert kivülém senki sem figyelte meg. Egy fiatal hölgy újságot vesz a pavillonban és miközben becsukja kis táskáját, valami ezüstösen megpendül a földön. Már éppen utána szólnék, hogy elvesztett valamit, már éppen lehajolnék, hogy felvegyem, amikor odaugrik egy torzborz kopott ember, felemeli a földről a pénzdarábot, — jól látom: egy pengő — és eltűnik a tömegben. A fiatal hölgy ott áll pár lépésnyire a villamos megállójánál és egyelőre még sejtelve sincs róla, hogy akaratlanul is bűnbe kevert két embert. Igenis, kettőt. A „becsületes megtaláló”, aki elinalt a pénzzel és engem, aki bűnpártolói minőségben cinkosává lettem, mert kellő eréllyel és egy kis gyorsasággal megakadályozhattam volna a jogtalan eltulajdonítás fennforgó bűnesetét...

És ahogy tovább megyek, megpróbálom elemezni, hogy voltaképpen miért is nem akadályoztam meg, hiszen jogom lett volna hozzá és ha közbelépek, az erkölcsi világrendet nem éri egy brutális sérelem. Nem volt lustaság, kényelemszeretet, éreltelenség, ezt becsületesen bevallom magamnak. Nem volt titkos és bizonyos mértékig világnézetű káröröm sem, hogy ime: ami a jólöltözött hölgynek meg sem kottyan, az egy szegény embernek talán ebédjét és vacsoráját jelenti. Mégis, mi volt hát ennek a „gatlásnak” eredménye? Nem tudom. Két magyarázatot találok, ami elfogadható némiképp. Az egyik az, hogy az embernek titkos öröme telik abban, ha cinkosává lehet valakinek egy harmadik rovására, még akkor is, ha a három közül egyiksem ismeri egymást. Ami pedig a másik magyarázatot illeti, — az embert manapság olyan kevéssé érik kellemes meglepetések, hogy örül, ha valakit mégis fejbekölni a szerencse, akár egy pengő erejéig is... Lehet, hogy ez a lélekelemzés kissé hiányos és nem is teljesen állja meg helyét, az is lehet, hogy büntetési minőségemben máris rovtomultunak érezhetem magam, de magamra veszem a bünt, ... oda-fenn megbocsátják bizonyonnyal...

— **Udvarhelymegyei hírek.** Tudósítónk jelenti: A most lezajlott székelykeresztúri mezőgazdasági és állatkiállítás jól sikerült. A népes kiállítás mezőgazdasági része a tanítónők közp. helyiségeiben nyert elhelyezést, amelyen gyümölcsöt 63-an, vaját 27-en, háziipari cikkeket 13-an állítottak ki. Tekintettel a kiállítás sikerült voltára, a prefektus 8 nappal meg is hosszabbította a kiállítást. Cristea állategészségügyi vezérfelügyelő szerint a kiállított tenyészállatok minősége kitűnő. Kiállítottak 327 tenyészállatot, kiosztottak 12.000 lej jutalmat, több oklevelet és aranyérmeket. — A székelyudvarhelyi posta élére Alexandrini személyesen új postafőnököt neveztek ki a régi, fegyelmi uton eltávolított főnök helyébe. — Szentesgyászfalu székhelyén új körorvosi állást létesítettek. E körzethez tartozik Márfa és Lővéte is. Az új körorvos dr. Frangu Constantinescu.

(*) Házasság. Martini Gizike Covasna Sárba Valeriu, Braşov ma házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Nincs szükség Szalontán házi vezérinspektora.** Nagyszalontáról jelenti: Trónfosztott lett IV-ik Rozvány, Nagyszalonta városának önkényes diktátora. Megfosztották állásától, rangjától, fizetésétől. A temesvári revíziós bizottság megsemmisítette állását. Indokolásában kiemelte, hogy Nagyrománia egyetlen városának sincs vezérinspektora, miért kell, hogy éppen Nagyszalontának legyen, amikor ez a kis mezőváros ugyanis nyakig el van adósodva és nincsenek olyan javai, amely megkivánná a vezérinspektori ellenőrzést.

— **Felborította a kutya a sinautót.** Szilágy-somlyóról jelenti: Hétfőn délelőtt Ákos község közelében szokatlan vasuti szerencsétlenség történt. Egy sinautó, amelyen hat szolgál-
latban lévő vasuti mérnök, illetve pályafelgyázó ült, nekiszaladt egy, a sinek között loholó nagy juhászkutyának. Az összeütközés elkerülhetetlen volt, a kutyának azonban nem történt nagyobb baja, mert a sinautó vezetője erősen fékezett. Az erős fékezés és az összeütközés miatt aztán a sinautó kiugrott és felforult. Az egyik mérnök eltörtte a karját, a többiek kisebb sérüléssel kerültek ki a szerencsétlenségből.

(*) **Orvosi körökből.** Dr. Bentia v. kórházi orvos külföldi utjáról visszatért és újból rendel belső, bőr, nemi- és női betegeknek, Brassó, Mester-u. 11 sz. alatt 11—1 és 3—4-ig. Tel. 832.

— **Elfogták a kolozsvári klinika szarkáját.** Kolozsvárról jelenti: Hónapok óta fosztogatta ismeretlen tettes a kolozsvári közközházat. Rengeteg ruhanemű, élelmiszer és pénz tűnt el. Az igazgató a rendőrségen tett feljelentést. A nyomozás eredménnyel járt. Hétfőn elfogták Rátonyi Albert rovtomultu egyént, aki bevallotta, hogy azonos a klinika szarkájával. Bevallotta azt is, hogy Tordán és Désen a irógéptolvajlások egész sorát követte el. Összesen nyolc betöréses lopást ismert be. A rendőrség becslése szerint körülbelül háromszázezer lej értékű zsákmány irható terhére.

— **Nagy tűz egy tordamegyei községben.** Tordai tudósítónk jelente szerint Szentmihályon szombaton este nagy riadalmat okozott a Fodor László gazdálkodó udvarán keletkezett tűz. Az ismeretlen okból keletkezett tüzeszakhamar elvette a ház egész szőnaállományát és elterjedt a csűrökre is. Az idejekorán ki-vonult tordai tűzoltóságnak sikerült a terjedőtűznek gátat vetni, úgyhogy a falu nagyobb tűzveszedelemétől megmenekült. A vizsgálat megindult a tűz okának megállapítására.

— **Éhségstrájk a rádióban.** A mexikói rádió harminc zenésze és előadóművésze két hónap óta semmi fizetést nem kapott. Ezért valamennyien éhségstrájkba léptek; még pedig oly módon, hogy a vidám előadásokban folyton az éhségükről beszéltek, Esperanza Estradi énekesnő hangját, éhezése miatt alig hallhatóvá halkította. Amikor az igazi műsor egyre jobban elapadt az éhségi műsorszámok pedig elszaporodtak, a közönség a kormányhoz fordult panaszával. A kormány beavatkozására a hátralékos díjakat kifizették.

(*) **Maurois a textilgyáros.** Közgazdasági regénynek is mondhatók Mauroisnak ezt a pompás írását, ha azt tekintjük, hogy milyen kitűnően belevilágít abba a küzdelembe, amit a francia textilipar vívott meg a háború nagy konjunktúráját követő gazdasági krízis idején. Szociológiai regénynek is minősíthetjük abból a szempontból nézve, hogy munkaadó és munkások viszonyát, egymással való harcát és egymástól való függését rajzolja meg és brilliánsan vetíti elénk egy nagyszabású strájk képét, amelynek keretében élesen kiugrik a kapitalista és a proletár lélek kon-turja. Itt érkezünk el a harmadik minősítés-hez, amelynek alapján pszichológiai regény „A textilgyáros” és ez az oldala a legerősebb, mert hallatlan finomsággal érteti meg a kitűnő Maurois, hogy az „üzem” levegője, a gyár munkájának ritmusa mint vonzza el-alhatatlan erővel magához a bohémiségre hajló, fiatal katonatisztet, hogy miként válik ki belőle ez a légkör a generációkon át a családtagokba idegződött szellemet és hogyan formálja őt a kemény, csak a munkájáért élő nagyapa hasonmásává. Egészvászaronkötésben 105 Lei a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58 az udvarban.

— **Makacs székrekedés,** vastagbélkatarrus, puffadás, vértörölés, anyagcserezavarok, sárgaság, aranyeres csomók, csipőfájás esetében a természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve — rendkívül becses háziszér. Klinikai megfigy-lések tanúsága szerint a Ferenc József víz még ingerlékeny belső betegknél is gyorsan, biztosan és mindig enyhén hat, úgy, hogy spasticus obstipationál is alkalmazható.

— **LEGALABB 10.000 ASSZONY** használja és dicséri naponta Biri néni szakácskönyvét, mert többszáz kitűnő konyha receptje alapján, mindenki könnyen vezetheti a legte-nyesebb háztartást is: levesek, sülték, előé-tek és tészták, befőttek és savanyúságok ké-sztésére egyaránt szolgál kitűnő receptekkel. De nem hiányzik belőle a halak, fagyaltok sem, amint hogy megtaláljuk benne az is-mik a teendő a disznóölés körül, hogyan kell zöldseget aszalni, szappant főzni, kenye-ret sütni, kávét főzni, veteményeket, kápos-tát félre eltetni, zsírt olvasztani és — pulis-kát főzni. Egyszóval: felöleli a háztartás konyhai részének minden ágát, receptjei vilá-gosak, egyszerűek, mindenki számára érhe-tőek. A vaskos kötet ára tartós, kemény kö-tésben 100 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában, Brassó, Kapu-utca 56—58.

— **Tűzhálál az istállóban.** Szatmárról jelen-ti tudósítónk: Brebán Miklós kisbányai gazdál-kodó vasárnap este bement az istállóba, ma-jott a házbeliek szemelattára cigarettára grup-tott. Kéőbb arra riadtak fel a ház lakói és a szomszédok, hogy az istálló lángokban áll. A odasietők már nem tudtak behatolni a lángba-borult faépületbe, amely hamarosan leégett. Brebánt, aki bennrekedt, már nem lehetett megmenteni és bennégett a tehenekkel együtt.

— **Bukaresti kiadóhiva-talunk október 26-án új helyiségbe költö-zött, a Calea Moşilor és a Bdul Domnişei sor-kán épült új ház II. emeletére. Postacím: Bucureşti I. Calea Moşilor 59.**

AZ ELŐRELATÓ AUTÓS

— **Miért lakoztatta a kocsiját jobbról és balról különböző színűre?**
— **Hát van magának fogalma arról, hogy tanupallomások milyen ellentmon-dak lehetnek!**

— **Hunyadmegyei hírek.** Dévai tudósítónk-tól: Makkai Sándor dr. kolozsvári református püspök, aki a szászvárosi Kun-kollégium ár-vaházában kétnapos vizsgálatot tartott, folyó hó 28-án, vasárnap délután Dévára érkezett, a hol a református templomban tartott előadását a hívek százal hallgatták végig. A püspök este 7 órakor már el is távozott Déváról. — A petrozsényi postahivatal gyönyörű épületét, a mely az 1900-as években épült, de amelyet az 1916-os, majd az 1918—1919-es évek viszony-ságai rettenetesen megviseltek, Petrozsény vá-roának többszörös intervenciójára a posta-kincstár renováltatja. — A petrozsényi római katolikus dalárda vasárnap este zsufolt ház előtt adta elő a „Viktória” című operettet.

— **Nem tűz volt — hanem csak polokairítás.** Aradról jelenti tudósítónk: Vasárnap délelőtt a József főherceg-utcában, amely a Főternek egyenes folytatása, nagy riadalmat keltett az egyik előkelő tüzlet lehúzott redőnye alól vas-tagon kiömő füst. A tüzőltők egyszerre több oldalról kaptak riadt felhívást. Meg is jelen-tek s miután az tüzet tulajdonosa megfelelő gyorsasággal nem volt előkeríthető, a redőnyt felfeszítették, hogy behatolhassanak a bolthe-lyiségbe. Behatolva aztán kiderült, hogy az igazolom fölösleges, mert az üzletben nincs tűz. A füst oka egyszerű polokairítás volt.

— **Ermihályfalvai hírek.** Tudósítónk jelenti: Az ermihályfalvai Iparos Otthon fennállásának 25 éves jubileuma alkalmából Fekete Károly festőművész oly értelmű nyilatkozatot tett, hogy meglevő, nagyértékű könyvtárát 500 kö-tetre kiegészítve, az Iparos Otthonnak adomá-nyozza és ezáltal egy, a kor színvonalán álló és modern iparos-könyvtár alapját veti meg. A nagylelkű festőművész ajándékát Ermihály-falva iparostársadalma őszinte, mély hálával fogadta. — Freund Rafael 80 éven felüli és Gitterer Jakab 70 éven felüli kereskedők, akik évtizedeken keresztül a zsidó hitközség veze-tői voltak, haláluk közeledtét érezvén, elhatá-rozták, hogy életük hátralévő részére Jeruszá-lembe költöznek. A két vallásos életű, hithű zsidóember a napokban megvalósította régi álmát. Pénzzé tették mindentüket és feleségük-kei együtt elutaztak Palesztinába. A nagy utra induló öregektől egész Ermihályfalva megha-tott szeretettel búcsúzott el az állomáson.

— **Szőrénymegyei hírek.** Tudósítónk jelenti: Gavosdia községben Dena Aurél az ottani csendőrszervezetől ismeretlen okból szóvál-tásba keveredett. A civódás hevében Ciorta csendőrmester lekapta válláról a fegyvert és egyetlen lövéssel megölte a szerencsétlen embert. A lugosi szárnyparancsnokság az ügy-

ben szigorú vizsgálatot indított. — Volk Má-ria lugosi asszonytól ellopták tehenét. Elfűltti elkéséredésében a magányos asszony kőszoda-oldatot ivott. A mentők kórházba szállították. Állapota reménytelen. — Dr. Deutsch Mór, a cionista mozgalom egyik Erdélyszerte ismert vezetőegyenisége, 64 éves korában váratlanul meghalt Lugoson. Deutsch Mór az Erdélyi Zsi-dó Nemzeti Szövetség társelnöke, a lugosi Cio-nista Egyet alapítótagja, hosszú időn keresztül elnöke, majd díszelnöke volt. Temetése a város zsidó társadalmának őszinte részvéte mellett zajlott le.

— **Hat hónapot kapott a megtévedt vasuti tisztviselő,** mert ócska vasat lopott. Kolozsvár-ról jelenti: Dada István vasuti tisztviselő, a ki egyik kolozsmegyei állomáson teljesített szolgálatot, az állomáson veszteglő vagonból ócska vasat tulajdonított el és eladta. A tör-vényszék hathónapi fogságra ítélte. A tábla a hétfői tárgyaláson helybenhagyta.

— **Kassán elfogták a nagyváradi dohány-tőzsdék fosztogatóját.** Tudósítónk jelenti Nagy-váradról: A nagyváradi rendőrség értesítést kapott Kassáról, hogy ott elfogták Jackovits Hermann, akit a romániai rendőrségek köröz-nek. Jackovits annak idején az egyik dohány-tőzsdéből ellopta egy monopoltisztviselő táská-ját, amelyben 26 ezer lej volt. Üldözték, de si-került egerutat nyernie. Azóta körözik. Most a kassai rendőrség értesítése szerint, beismer-te, hogy ő a tettes az akkoriban Nagyváradon elkövetett sorozatos dohánytőzsdéi betörések-nek is.

— **Állását is elveszítette, mert részegen sértő kijelentéseket tett az államra.** Nagyvárad-ról jelenti: Kelemen Kálmán felsővisői vasuti tisztviselőt a törvényszék 1 hónapi fogságra, 2 ezer lej pénzbüntetésre, politikai jogainak 3 évre való elvesztésére és azonnali állásvesztésre ítélte, mert italozás közben sértő kije-lentéseket tett az államra. A bíróság nem ku-tatta az okát annak, hogy a szerencsétlen ma-gyar vasutas miért volt annyira elkéséredett, hogy részegségében ennyire megfélekedett magáról.

(*) **Orvosi hírek:** Ifj. dr. Flechtenmacher Ká-roly, sebész-nőgyógyász, budapesti tanulmány-utjáról hazatérve, rendelését újra megkezdte lakásán, Titu Maiorescu-utca 6 sz. alatt a Kut-utcai szanatóriummal szemben, 11³⁰—12³⁰ és 2³⁰—3³⁰-ig. Röntgen, Quarz, Diathermia.

— **Fogarasi hírek.** Tudósítónk jelenti: A vá-rosbán megkezdtek az 1932. évről elmaradt nyugdíjhátralékok kifizetését. — Fogarason az ősi hónapokban az építkezés erősen fellendült. A vármegye területén is több középület, állami iskola épül. Mindennek ellenére, az építőmun-kások munkahiányról panaszkodnak, mivel az építkezéseket sok esetben kontárokra bízzák. Az építő vállalkozók állítása szerint, még ál-lami iskolákat is — az állami árlejtési törvé-nyek mellőzésével — falusi mesterembereknek adják ki, akiknek nagyobb munkák vállalá-sára nincs meg a képesítésük. — Az időközi városi tanács a város gyalogjáróit, a forgal-masabb utcákat és a főteret kijavította. A ré-gen esedékes közmunka, ha még nem is egé-szében, de legalább részleteiben megvalósult. — A fogarasi piacon a kereskedelmi élet ha-tározott javulást mutat. Javulás észlelhető a ruha- és cipőszakmában és az élelmiszerpiacon, ami a megindult közmunkáknak, a mezőgaz-dasági termékek áremelkedésének és a téli be-ruházkodásnak köszönhető. — A megyei köz-ségi választásokra megtörténtek az előkészü-letek. A harc a kormánypárt és a nemzeti-parasztpárt között fog eldőlni. Mindkét párt körülbelül egyforma eséllyel indul. — Vasár-nap szentelte fel a görög keleti egyház, nagy-papi segédlettel, a világháborúban elesett hő-sök emlékére felállított oszlopot. A tölglyából faragott oszlop a várter sétányát díszíti.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Országos gyűlést tartottak Nagyváradon a romániai puhafa-kiskereskedők

„A mű-mócok” huznak hasznát a mócok érdekében hozott intézkedésekből

Javaslat a móc-kérdés szerencsés és gyakorlati megoldására

Nagyvárad, október 30.

Vasárnap, 28-án Nagyváradon érdekes gyűlés volt. A romániai puhafakiskereskedők ülése össze s az az egyetlen kérdés, amelyről két és félóra hosszat tárgyaltak, közgazdasági jelentőségén túl politikai érdeklődésre is számot tartó, mert a móc-kérdés gyakorlati megoldására vonatkozólag hozott szerencsésnek ígérkező javaslatokat, illetve tervket. A gyűlést előkészítő bizottság hosszú ideig tartó levelezéssel az ország mintegy 500 érdekelt kereskedőjével vet-

te fel a kapcsolatot s így a gyűlés, amelyen 24 meghatalmazott kiküldött jelent meg, lényegesen az ország puhafakiskereskedőinek a megnyilatkozása volt.

Mezei Márton nagyváradai kereskedő vezette le a gyűlést, mint elnök. Mindjárt a megnyitójában hangzott, hogy az az ugynevezett móc-kérdés, amely az utóbbi időben annyit foglalkoztatta nemcsak a fakereskedőket, hanem a minisztériumokat is, ma már nem móc-kérdés, hanem műmóc-kérdés. A mócok érdekében fogantatott intézkedések ugyanis

tönkretették a puhafakiskereskedők életlehetőségét anélkül, hogy a mócoknak tényleges könnyebbé hozták volna.

Az intézkedések eredménye az lett, hogy kialakult a mű-mócok intézménye. Ezek vásárolják össze a fát a mócoktól olcsó áron s aztán borsosan közvetítik tovább a fakereskedőkhöz. A teendő tehát az volna, hogy a közvetítő mű-mócok kapcsolásával a fakereskedők közvetlenül jussanak hozzá a mócok fájához és nagyobb árat fizessenek érte, mint most

a közvetítők.

A gyűlés tagjai hosszú vita után az alábbi javaslatot fogadták el:

A puhafakiskereskedők Kalotaszegen, vagy Bánffyhadon részvénytársasági alapon gyűjtőtelepet állít fel. Ez a gyűjtőtelep közvetlenül vásárolja fel a mócok fáját jobb áron, mint a közvetítők. A részvények 50 százaléka a Comertul Lemnului vennie át, a másik ötven százalékot pedig az érdekelt kereskedők. A terv megvalósításához azonban

elengedhetetlenül szükséges az állam jóindulatú pártfogása is.

A fa felvásárlási árának a felhajtása ugyanis csak abban az esetben lehetséges, ha a kormány a felvásárolt famennyiség 40 százaléka kivételi engedélyt ad.

A határozat megszavazása után a gyűlés bizottságot küldött ki a határozat lehetőség szerinti végrehajtására, illetve a megalakítandó részvénytársaság előkészítésére. A bizottság tagjai: Mezei Márton, Weiss Sándor, Heller Emil, Nusbaum Béla és Breusz Sándor.

Az uszályokban tárolt gabona miatt:

Megdrágult és nehézkessé vált a folyami szállítás

Temesvár, október 30.

A folyamszállítás tarifája az utóbbi időben Temesvár-Bécs viszonylatban kétféle lejáról háromszázszázra ugrott fel. Ezt a felemelt tarifát tartják most az összes szállítótársaságok. A hirtelen és hatalmas áremelés okait kutatva, balkezes kormányintézkedésekre bukkanunk.

Tudvalevőleg úgy a román, mint a jugoszláv kormány intervenciók vásárlásokat eszközölt s nagymennyiségű gabonát halmozott fel. Miután azonban nem rendelkeznek kellő számú raktárhelyiséggel, a slegeket használták fel tárolás céljaira. Az intervenciók gabonakészleteknek eddig legfeljebb egy részét tudta elhelyezni az állam, a nagyobb rész ma is a slegekben fekszik és elvonja azokat a szállítási szükséglet elől. Ugy a Bécs, mint másutt is, az a helyzet, hogy a folyamszállítványozás céljaira a kereskedők nem talál kellő számú román vagy szerb slegget.

A román kereskedő azonban, egy ré-

gen fennálló rendelkezés értelmében nem is vehet tetszése szerint idegen slegget igénybe. A rendelkezés, amely eredetileg a román folyamfuvarozás védelmét szolgálja, úgy szól, hogy két román uszályhajó után indulhat egy idegen, vagyis előbb két belföldi uszályhajónak kell kapnia szállítványt, hogy utána igénybe lehessen venni egy külföldit is.

A helyzet tehát az, hogy román slegget az intervenciók gabona tárolása miatt kevés van, idegent pedig ehhez viszonyítva igen csekély mértékben lehet igénybe venni. A végeredmény a fuvardíjak felszökkenése, egyben pedig a folyamszállítás akadózása, ami súlyos vesztesége az érdekelt cégeknek s az egész gazdasági életnek.

Kíváncos lenne, ha a kormány segítségére sietne a folyamszállításra utalt kereskedelemnek és felfüggesztené az idegen uszályhajók használatára vonatkozó korlátozást arra az időre, amíg az intervenció tart.

Földben rothad el az idej gazdag burgonyatermés

Sokkal többbe kerül a szállítás, mint az ár

Temesvár, október 30.

Az idej burgonyatermés, különösen Erdélyben, rendkívül gazdag volt, de ezt a dus termést, kellő hivatalos intézkedések hiányában, sem export céljaira, sem belső fogyasztásra nem használják ki. Pedig az olcsó burgonyának szociális jelentősége is lenne: a szegény ember inkább venne egy kilo krumplit 30-40 baniért — ennyi ma már Erdélyben az ára — mint a 8 lejes kenyérrel. Természetesen nem azt akarjuk mondani, hogy a kenyérről való lemondás méltó megoldása a szociális problémának. De pillanatnyi segítségnek ez is valami. Mi azonban a helyzet? A sokmillió burgonyatermésből Románia semmit sem exportál. Nem exportálhat már csak azért sem, mert nem biológiai intézet, amely az exporthoz szükséges bizonylatot kiálltaná. A mezőgazdasági kamaráknak nincs erre felhatalmazásuk. Belföldön viszont a nagy termőhelyekről való szétküldést a magas fuvar akadályozza. Brassóme gyében például 35 bani a krumpli ki-árá, egy vagon 3-4000 lej, a fuvar Temesvárig azonban 5300 lej, vagyis közel kétszerese az árúértéknek. Nem csoda, hogy a Bánságban 60-80 bani árak vannak. Tekintettel a magas fuvardíjra — no meg a vagonyszerzési nehézségekre — még a bánsági termelőhelyekről is szívesebben szállítják tengelyen a krumplit a városokba, mint vasuton.

Ugyanakkor Erdélyből olyan hírek érkeznek, hogy

ni a burgonyát.

Harmint banis árak mellett többbe kerül a nap-szám a kiszedésért — mondják. Ami érthető lehet az ő szempontjukból, viszont így a városi szegénység elesik az olcsó burgonyától. Ugyanaz a gesztus, mint mikor Braziliában millió zsák kávé a tengerbe dobálnak.

Végeredményben: a burgonyafronton a helyzet teljesen zavaros és reménytelen. Mondhatni az összes érdekelt rosszul jár. Az állam export híján nem kap devizát, a termelő nem kap jó árat és a parasztság nem hozza piacra, vagy a magas fuvar miatt be sem szállítják az ipari központokba. A földművelésügyi miniszter, aki olyan erőlyes akciót indított a gyümölcs értékesítése érdekében, ezen a téren is tehetne valamit. Az intézkedések azonban késedelem nélkül kell jönnie, míg a burgonya fagymentes szállítása még lehetséges.

Értesítés

Alulírott Brassói Népbank Rt. igazgatósága tisztelettel értesíti összes hitelezőit, hogy az 1934. évi április 7-ki konverziós törvény 52. szakasza értelmében tett kiegyezési ajánlatát az összhitelezőknek több mint 50%-a elfogadta és ezért a bankkal szemben fennálló betét és egyéb követelések — az ajánlat szövegében foglalt módok szerint — 44%-ra csökkentettek.

A Brassói Népbank Rt. Igazgatósága

Közgazdasági Hírek

A Marmorosch-Blank eladta a koncernjéhez tartozó „Steaua” malom részvénymajoritását. A vállalat régi igazgatósága lemondott és helyébe Max és Edgar Auschnitt került, valamint több általuk kinevezett személy.

Az aradi Industria Cucerini cérnagár megkapta az iparpártolási kedvezményt az általa vasuton szállított áruk részére.

Pénzügyminisztérium

Az 1934. évi 4 és fél százalékos „Országfejlesztési Kölcsön”

Kibocsátási prospektusa

(Kivonat)

1. Nyilvános aláírás útján lej 1000.— névértékű kötvények kibocsátatnak ki kötvényenként 880.— lejes árral.

2. A lejegyzett kötvények egyszerre, az aláírással egyidejűleg fizetendők ki 1934. november 5—30 között.

3. A befizetendő összeg egy része az állam által kibocsátott régi járadékpapirokkal is kiegyenlíthető az aláírási iven feltüntetett kurzuson. A járadékpapirokkal történő fizetés a jegyzés névértékének 20 %-át nem haladhatja meg.

4. Az 1000 lejes kötvény évi 4 és fél %-os kamatot hajt, amelynek fele június

1-én, fele decemberben kerül kifizetésre, az első kifizetés 1935. június 1-én történik.

5. A kötvényeket 40 év alatt, évenként négyszeri sorshúzás útján váltják vissza: február 1-én és május 1-én a június 1-én törlesztendő kötvényekkel, augusztus 1-én és november 1-én pedig a következő december 1-én törlesztendő kötvényeket sorsolják ki. Az első sorshúzás 1935. évi február 1-én történik.

6. A lejegyzett kölcsöntőke minden teljes egy millárdjából nagy prémiumokkal visszaváltanak az első évben:

1 kötvény	3,000 000 lejjel	azaz	3,000.000
2 „ egyenként	1,000 000 „	„	2,000 000
4 „	500 000 „	„	2,000 000
4 „	250 000 „	„	1,000 000
46 „	100 000 „	„	4 600 000

57 kötvényt

Osszesen 12,600.000 lej.

prémiummal váltanak vissza.

A következő években visszaváltandó kötvények száma 100.000 lejenként egy kötvénnyel csökken évenként.

6. A fennmaradó kötvényeket minden évben a névérték felül 200 lejes jutalékkal váltják vissza és pedig:

az 1000 lejes címleteket	1200 lejért
2 000 „	2 400 „
5 000 „	6 000 „
10 000 „	12 000 „
20 000 „	24 000 „

váltják vissza.

7. A kamatokat és amortizációkat stabilizált lejben fizeti ki az állam, a lej 10 miligramm 0.900 finomságú arany értékének felel meg.

8. Az esedékessé vált szelvényeket, valamint a kisorsolt kötvényeket készpénz gyanánt fogadják el az összes köz-

pénztárak.

9. A kölcsön egész ideje alatt sem a kamatok összegéből, sem a kötvények visszaváltási értékéből nem vonnak le semmit, tehát ezek az összegek mindenféle adó és illeték alól mentesek.

A kötvények mentesek továbbá az örökösödési, ajándékozási és házassági szerződések adói, illetve illetékei alól.

10. A kötvények lombárhozhatók és azokat garanciakul és ovadékul elfogadják.

11. Jegyzések eszközölhetők az alábbi helyeken:

Nemzeti Bank és összes fiókjai, Postatakarékpénztár, az összes postahivatalok, valamennyi közpénztár és

a megfelelő időben megállapított pénztárak.

Jegyzet: Részletes felvilágosítások a kibocsátási prospektusban találhatók.

KOVÁCS GYÖRGY FALURIPORTJA

Magyar falvak keserves hétköznapijai
a Küiküllőmentén

Szorogatják a tanügyi hatóságok a felekezeti iskolákat — A csókfalvi jegyző esete a hazafiassággal — A „subrevizor” szomorú körútja — Egy orvos, aki példát mutat az egész erdélyi magyar ifjúságnak

Székelykeresztúr, október 30.

A Kisküküllő mellett, Udvarhely megye északi sarkában három egymásba épült kiesi falu fekszik: Csókfalva, Székelyszentistván és Atosfalva. Ezek felett, mintegy 3 kilométernyire fekszik Makfalva, nagyocskos székely község, amely már kitüntette magát a magyar történelemben: itt született Dózsa György, az 1514-iki jobbágyforradalom vezére. Az újabb idők sem kímélték meg a nyomdafestéktől ezt a községet: hat esztendővel ezelőtt egy csendőrnök felelőtlenül, a tancsóló fiatalok közé röpített golyója agyonlőtt egy székely legényt. Azóta sem állott meg ezen a vidéken az élet. Halkan dübörög. S a küiküllőmenten falvak kisebbségi sorának küllői egyre hangosabban kattognak.

KORTESIGÉRETBŐL — JEGYZŐSÉG

Csókfalvának még a régi világban jegyzősége volt, egészen 1931 őszéig. Magyar anyanyelvű jegyzője volt mindig a falunak, mígcsak a nemzetiparasztpárt a jegyzőséget, melynek hatáskörébe tartozott, Szentistván és Atosfalva is, meg nem szüntette. Ezt, amint az elkövetkező liberális éra alatt lefolytatott választás igazolja, igen jól cselekedte az előző kormány a liberálisoknak. Szavazatokért jegyzőséget ígértek Csókfalvának és két községársának a liberálisok. A jegyzőséget — melyről csaknem megfélemedezett a liberális kormányzat (kortesigéretekről szokás megfélemedezni!) — a falu, hosszas utánjárás után, megkapta.

Jegyzőt is kapott. Román embert. Sextil Vodának hívják s Bukarestben teljesített hivatalnoki szolgálatot ezelőtt. Magyarul is beszél, de bizonyára jó román, pontosan teljesíti hivatali kötelességét.

A falu tiszta magyar. A másik két falu is melyek a csókfalvai jegyzőség hatáskörébe tartoznak. Senki sem tud románul. A jegyző magyarul beszél. Ha emberek közé megy időtölteni, magyar emberek közé megy, mert mások itt nincsenek.

Vannak azonban türelmetlen heccapálóak a vidéken, akik a tetszelgő sovénizmus szomorú leple mögé rejtőzve igyekeznek felborítani az emberek nyugalomát. Titokban feljelentették a csókfalvai jegyzőt is felesleges hatóságainál, vád, hogy magyarbarát.

Egy ember, aki nem tesz mást, mint keresi a maga társadalmi elhelyezkedési lehetőségeit azok között az emberek között, hova a miniszteri kinevezés állította. S ezért rossz román lenne Sextil Vodá?

A vád valószínűleg megáll, mert kiméletlen.

AHOL DÓZSA GYÖRGY BÜLSŐJE RINGOTT

A Székelyföld jólismert típusait, akik minden igyekezettel befeküdtek, hogy kitépjék a székelyek szájából az anyanyelvet, rendkívül foglalkoztatja a makfalvi régi református felekezeti iskola és az állami iskola kérdése.

A makfalvi ősi felekezeti iskolát báró Wesselényi Miklós adományából építették, még a múlt század első felében. Ma is ott ékeskedik az iskola régi épületének homlokán a felírás: „Adták a székelyek Wesselényinek hazafiságáért s szenteli a székely nemzetnek Wesselényi hazafiságukért.”

Az iskola 3 tanerős, a falu pedig szinmagyar és felekezetre nézve református. Kérni kellett a felsőbb iskolai hatóságoktól, hogy a felekezeti iskolában engedjék meg egy negyedik tanerő beállítását is, mert a gyermekek létszáma — törvény szerint — megköveteli ezt.

A negyedik tanerő beállítását megengedő rendelet helyett megkezdődött a tanfelügyelő- és inspektorjóság a faluban. Chirea inspektor és Mărgineanu udvarhelyi tanfelügyelő s a segédtanfelügyelőnek egész serege egymásnak ad-

gatta az ősi makfalvi felekezeti iskola kilincset. Valami készül itt, tudták a tanügyi körök a faluban és tudta a falu.

A rossz sejtélem nem csalt.

1933 október 13-án megjelent Makfalván az ujonnan létesített állami iskola román tanítója, a református iskola negyedik tanerője helyett...

Azóta igen zavaros dolgok történnek itt. A „magasabb” hatóságok és alantaisaik mindent elkövetnek, hogy rossznak nyilvánítsák a makfalvi református iskolát s ezzel aláássák működését. Jegyzőkönyvelések, névtelen feljelentések, tan-

felügyelői látogatások egymást érik. Az iskolára „szemet vetettek”!

A közelmúlt napok egyikén Huma Nicolae udvarhelyi segédtanfelügyelőt szabadította rá a felsőbb tanügyi hatóság a Küiküllő völgyének erre a szakaszára és Makfalvára. A „subrevizor” ur „dicséretre méltó” buzgalommal teljesítette kötelességét. Bizonyára tarsolyában hozta a felsőbb utasítást, hogy itt, ezen a vidéken mindent rossznak kell találni, mert nyomorult felekezeti iskolák vívják megfeszített élet-halál tusájukat.

A mór megtette kötelességét...

Ha az ujdonsült „subrevizor” végigszágul
a Küiküllő melletti falvakon...

A mór kötelességteljesítése meglehetősen kegyetlen állapotban találta a vidék tanítóit.

Alkalmam volt néhány tanítóval részletesen elbeszélgetni az őket leginkább égető kérdésekről. A nyelvvizsga keserű emléke még nem mosódott ki lelkükből, sőt napról-napra nő rettegésük: mik lesznek a sikertelen vizsga következményei. Különösen nyugtalanítja őket a bánkódás amiatt, hogy sikertelen volt az a mozgalom, amely az itteni vidék tanítóit köréből kapott élesztgető hangot s amelynek az lett volna a célja, hogy a kisebbségi magyar tanítókat egyetemesen, az egyházakkal és a Magyar Párttal összefogva tiltakozzék a kisebbségi tanügyi megbénítását szolgáló nyelvvizsgák ellen. A mozgalom megfulladt, még mielőtt megszerveződött volna. Hogy miért, nem tartozik ide. Utóérzése: a tanítóvágy árva és gyöngének érzi magát, egyedül joggal féltik egzisztenciájukat.

Ez ma az itteni tanítóvágy tömeghangulata. S ekkor jön az újabb ok a megdöbbentésre: megjelenik Huma segédtanfelügyelő, végigszágul a Küiküllő völgyén

s jegyzőkönyvekben „alaposan” bemutatja feletteseinek a falvak magyar tanítóit.

Csókfalván két tanerős magyarnyelvű állami iskola van. Itt még nincs nagy baj, — a tanfelügyelő által felvett jegyzőkönyv szerint — noha az eredmény, különösen a román tárgyaknál, nem kielégítő.

Szentistvánon ref. felekezeti iskola van. Itt semmi sem jó, még az iskolaépület sem. Be kell zárni az iskolát! (Régi nóta, régi ítélet a szentistváni iskola felett.) Állami iskolát helyébe!

Atosfalván szintén felekezeti iskola van. 25 éve tanít már az, aki itt tanít. Csupa jó jegyzőkönyvi minősítései vannak a múltból. A Huma ur közövelen felletése, Mărgineanu tanfelügyelő is dicsőítő jegyzőkönyvet vett fel az atosfalvi tanító eddigi működéséről az elmúlt esztendőben. Az alantas „tanügyi közeg” áthuzza felettese ítéletét: — az iskolát csaknem mindent kifogásol.

A makfalvi iskolában, ahol inkább adminisztrációs vizsgálatot tartott a „subrevizor” ur, szintén minden rossz!

Marosvásárhely „Dandea”-ja megtartotta első nyilvános beszámolóját

Megígérte, hogy ezt a színjátékot rendszeresíteni fogja

Marosvásárhely, október 30.

Aligha van Erdélyben „primár”, aki gyakrabban beszéltet magáról, mint Marosvásárhely „Dandea”ja. Tulajdonképpen nem is „primár”, hanem csak az időközi bizottság elnöke, ez a hatalom azonban az ő kezében van olyan jó és tartós, mint másoknál a tényleges polgármesterség. Erős magyarellenessége miatt Dandea érthetően nem népszerű a marosvásárhelyi polgárság előtt s így nagyon vegyes érzelmekeket váltott ki az a hír, hogy a „polgármester” nyilvános beszámolót tart eddigi munkálkodásáról s előadását szabad vita követi, amelyen aztán mindenki megmondhatja a maga véleményét. Dandea külön falragaszokon is meghirdette előadását s aztán meghívó íveket is köröztetett. A meghívó ívek a hivatalnoki gárdához szóltak — ezeknek meg is volt a fogadhatjuk —, a falragaszok pedig a polgársághoz, amely viszont nem vette olyan „lelkesen” szívére az ügyet, mint a tisztviselők.

Az előadás, amely a „Kulturpalota” disztérmeiben volt, mintegy 200—250 ember jelent meg. A városi és más tisztviselők szinte teljes számban. Dandea 15 percet még várt, aztán kiállt a dobogóra, üdvözölte Porobsky Ferenc megyefőnököt s aztán elég hosszú felolvasás keretében számolt be arról, hogy mit végzett az alatt a rövid hét hónap alatt, mióta ő az ur a városházán. Végül feltette a kérdést, kívánja-e valaki, hogy előadását magyarul is megtartsa? Nem kívánta senki s így hamar sor került a hozzászólásokra.

Dragicescu táblai tanácselnök a Poklos-patak befedését, kertek létesítését és a Kulturpalota előtti izstelen óratorony lebontását sürgette. Kérte a villany árának csökkentését is. Az elemi iskola igazgatója még több elemi iskolát követelt, mert a románság száma Marosvásárhelyen örvendően emelkedik és a kisebbségi szülők is szívesen adják gyerme-

keiket az állami iskolába. Rosca Péter közgazgatási vezérfelügyelő csak dicsőítő szavakat talált, Nestor Justin városi főügyész neje pedig segélyt kért a növegyet részére. Volt egy magyar felszólaló is, Sós Ferenc költő. Azt hangoztatta, hogy minden más teendő előtt íható ivóvízről gondoskodják a város vezetősége, ne feledkezzék meg a munkanélküliségről és a népkonyha felállításáról. Aztán jöhetnek a városépítési szempontok.

Dandea röviden felelt a felszólalásokra: mindent megfontolás tárgyává tesz és a költségvetés keretén belül igyekszik a kívánságoknak eleget tenni. Köszönetet mondott a megjelenőknek s ígérte, hogy nyilvános beszámolóját rendszeresíteni fogja.

A magyar polgárság távolmaradása a beszámolóról nyilvánvalóan és érthetően a Dandea személye elleni bizalmatlanság kifejezése volt. Van azonban olyan vélemény is a magyarság soraiban, hogy ezek a nyilvános beszámolók talán alkalmat adhatnának arra, hogy a városi tanácsból kirekesztett magyarok kereken megmondják véleményüket a polgármesternek.

A lengyel külügyminiszter
Budapestre utazik?

Budapest, október 30

A Magyar Hétfő című lap értesülése szerint Beck lengyel külügyminiszter november közepén a magyar fővárosba érkezik, hogy visszaadja Gömbös miniszterelnök tíz nappal ezelőtti varsói látogatását. A lengyel külügyminiszter vizitje magánjellegű lesz.

A tanítóvágy talán a kelleténél sötétebben tekint a „száguldó” segédtanfelügyelő útja után s megrettenve várja a Huma Nicolae rosszindulatú jegyzőkönyveinek eredményét.

Vajjon nem azt a célt szolgálta-e a segédtanfelügyelő váratlan útja, amit a nyelvvizsgák?!

VIGASZ A VIGASZTALANSÁGBAN

Makfalván azonban olyan érdekességet is talál a hírlapíró, amit örömmel kiírtól ki az egész erdélyi magyarságnak.

Dr. Jakab Mihály orvos ténykedése adja ide a riportanyagot. Dr. Jakab azok közé az erdélyi magyar intellektuelek közé tartozik, akik — talán megdöbbenve a kisebbségi sorsvállalástól — egyetemi tanulmányait elvégezni Magyarországra ment, hogy ott keressen aztán megölehetést is. Az élet, mint kész orvost, visszakérgette Erdélybe. Diplomáját Bukarestben nem nosztrifikálták. Beiratkozott az ottani egyetemre, elvégezte az orvosi fakultást, megszerezte a második orvosi diplomát is. De állás sehol sem mutatkozott a két orvosi diplomával is rendelkező székely fiatalembernek. Eljött tehát Makfalvára. Itt olyanformán próbálta megoldani életlehetőségét, hogy a község lakóinak egyrészét megszervezte, minden család bizonyos összeget fizetett havonta az orvosnak — esetleg gabonát — s ezzel szemben ingyen orvosi kezelésben részesültek.

Az orvos munkája elé mindenképpen igyekeztek akadályokat gördíteni azok, akik nem nézték jó szemmel ezt a szervezkedést.

Az idők folyamán — ez 1931-ben volt — a „betétesek” száma is megapadt. De dr. Jakab Mihálynak ma rendesen jövedelmező állása van Makfalván, szerény keretek között minden nehézség nélkül tud élni hivatásának.

A dr. Jakab Mihály „meggyökeresedését” (amire igen kevés példát lehet találni az erdélyi magyarság soriában) követendő példának irtam le. Példának az erdélyi magyar ifjúság számára, hogy tanuljon belőle az a nemzedék, mely napról-napra szorul ki az életből! Ez a „megszerveződés” — Jakab Mihály mutatja — nem utópia, ha a módszerrel az egész erdélyi magyarságra és ennek mindinkább kenyértelenné váló középosztályára gondolunk is.

— A Lászluk-rovat két számunkból technikai okokból kimaradt. Holnap már ismét megjelenik. Ezuttal „Lászluk Nagyváradot” kerül sorra.

Elkoboztak két lapot
egy Kéri-cikk miatt

Bécs, október 30.

Az osztrák és cseh belügyminisztérium csaknem ugyanabban az órában elkoboztatta a Bécsben megjelent Freies Europa és a prágai Europäische Blätter című lapot, mert Kéri Pál egy cikkét közölték a marseillei merénylettel kapcsolatban. A Kéri-cikk olyan durva támadást tartalmazott Magyarországra, Auszria és Olaszországra ellen, hogy még a cseh ügyészség is megengedhetetlennek tartotta terjesztését. Az osztrák belügyminisztérium egyszersmindkorra megvonja a Freies Europától a postai szállítást jogát.

Már a monopol-
ügynökök is?

Arad, október 30

A hatalmaskodó csendőrmesterek után most jelentkeznek a hatalmaskodó monopol-ügynökök is. Az aradmegyei Nagylak községben a Zsidó Kultúregyesület vasárnap összejövetelt tartott. A monopol-ügynökök pontosan ezt az alkalmat ragadták meg, hogy megtiszteljék jelenlétükkel az egyesületet és — házkutatást tartásnak lebélyegezetlen kártyák után. Hatalmuk tudatában olyan gorombán léptek fel, hogy Buch Gábor elnöke gyanút fogott s igazolásra szólította fel őket. Ezt azonban — ugyancsak hatalmuk tudatában — megtagadták, mire az elnök az éppen jelenlévő csendőrmestert kérte fel az igazoltatásra. Ez meg is történt és a goromba monopol-ügynökök valódiaknak bizonyultak. Aztán megtartották a házkutatást, amelynek az eredménye egy nemleges jegyzőkönyv lett és a zsidó kultúregyesület nem éppen hízogó véleménye a monopol-ügynökök tapintatosságáról.

SPORT

Egygőlos győzelmek napja!

— az első osztályban, míg a második osztályban sok volt a döntetlen

Sima fordulónak ígérkezett. Az erőviszonyok alapján adva voltak a győztesek. De futball játékos kedvében most is rácsólt a papírfarmára. A NAC például újra kikapott — a nagyváradi drukker nagy szomorúságára. A NAC vereségében most már az állandó rossz forma a kellemetlen meglepetés. A Ripensia is csak kinos-keserősen tudta legyőzni a derekasan küzdő aradi munkásokat. Ez is meglepetésnek számít. A másodosztályban sok a döntetlen eredmény. sőt gólnélküli döntetlenből is három akadt. Hogy a váratlan eredményekről ne is beszéljünk. Végeredményben: érdekes forduló volt a következő eredményekkel:

Így történt...

A vasárnapi nemzeti bajnokság első osztályának vasárnapi krónikája ezt mondja:

Temesvárt:

RIPENSIA—AMTE 4:3 (3:1)

Óriási küzdelem. A derekasan küzdő aradi munkáscsapatot csak az utolsó percekben tudta „két vállra fektetni” a Ripensia. Schwartz (3) és Dobay a Ripensia, Karabell (2) — s Magold az AMTE gólszerzői a szezon egyik legizgalmasabb küzdelmében. De menjünk Bukarestbe, ahol:

CFR—NAC 1:0 (0:0)

Ugy látszik a NAC csatárainak gólképtelensége már törvényt vált. Nagy fölény mellett sem képesek eredményt elérni. Most is így volt. A szívósan védekező vasutasok megakadályozták a kapu torkáig tologató NAC csatárok gólrátörését és egy szerencsés szabadrugással a győzelmet is megszerezték. A második félidő 10. percében Wetzer 25 méterről szabadrugást küld a NAC kapujára. A labda pontosan a felső sarokba furódik.

A NAC vereségét némiképp menti, hogy Glancmann édesapja szombaton meghalt és a szülő nem játszott.

Most „ugorjunk át” Nagyváradra. Itt nagy küzdelem volt:

CRISANA—UNIREA TRICOLOR 3:2 (1:1)

A Crisana tartja előkelő második helyét a tabellán. Megérdemelten győzött. Lakatos (2) Barátky 11-esből eredményesek a Crisana számára, míg az Unirea Tricolor Schijeru két góljával válaszolt.

Aradon érdekes „csata” volt. A Gloria az utolsó percben egyenlített és mentette meg az egyik pontot. Az eredmény:

ROMANIA—GLORIA 2:2 (2:0)

Felecan és Farcas góljaival már 2:0-ra vezet a Románia, mikor a második félidőben ellenfele rákapcsol és Igna góljával szépít, majd Pecican mellől egy 11-est. Már győztesnek látszik a Románia, mikor az utolsó percben Marianu kiegyenlít.

A tabella jelenleg ezt a helyzetet mutatja:

1. Ripensia	7	5	1	1	23:15	11
2. Crisana	8	5	1	2	21:16	11
3. Kinizsi	6	4	0	2	21:17	8
4. CFR	7	4	0	3	14:13	8
5. Gloria	7	3	2	2	15:15	8
6. Románia	5	3	1	1	8:5	7
7. Universitatea	6	3	0	3	9:8	6
8. Venus	6	3	0	3	14:15	6
9. NAC	6	2	1	3	7:8	5
10. Unirea Tricolor	7	1	2	4	15:18	4
11. Juventus	6	1	1	4	9:14	3
12. AMTE	7	0	1	6	9:21	1

MÁSODOSZTÁLY

BRASSÓ

2 CSOPORT

Braşovia TM—Tricolor 4:2 (1:0) Biró Petrescu Bukarest. A Braşovia nagyon feljavult. Különösen a második félidőben játszott nagyon jól és sokat javított eddigi gyengébb játékából. Fedezetsora egységesen és nagyon jól játszott, csatársorában Szika, Vogel II és Nagy remekeltek. Állandó Braşovia fölény jellemezte a mérkőzést. Az első félidő egyetlen gólját a 25. percben Zoltán szerezte szép lapos lövéssel pompás egyéni játék után. 1:0. Szünet után a 3. percben Nagy révén 2:0, a 6. percben Szika góljával 3:0. A 22. percben a bíró érthetetlenül 11-est ítél. Stili belővi 3:1. A 26. percben a Braşovia olyan fölényben van, hogy Zsigmond hátvéd a felpályán is tul előremegy. Soriceanu szélső megszökik és szépít az eredményen 3:2. A 43. percben azonban a Braşovia Papp góljával beállítja a fölényt, hien ki nem fejező végeredményt. A mezőny legjobbjai Erőss, a Braşovia balfedezete volt, Gyenge bíró Petrescu. A Tricolor óvott azon a címen, hogy a mérkőzést nem kezdték meg pontosan a kitűzött időben. A tribünön különösen parázs verekezés is volt a ploesti és brassói „drukkerek” között.

KONSTANCA

Victoria—ACFR 1:0 (1:0) A brassói vasutas csapat váratlan veresége. A győztes gólt a 12. percben Tanase szerezte.

BUKAREST

Sportul Studentesc—Elpis 1:1 (0:0)

1 CSOPORT

1. Elpis	5	3	1	1	9:4	7
2. ACFR	6	3	1	2	7:6	7
3. Sportul Studentesc	3	2	1	0	6:2	5
4. Victoria	3	2	0	1	5:3	4
5. Macabi	4	2	0	2	6:5	4
6. Braşovia	6	2	0	4	7:13	4
7. Tricolor	5	1	1	3	7:10	3
8. Prahova	4	0	2	2	5:11	2

PETROZSENY

Jiul—UDR 1:1 (1:0)

LUGOS

Vulturii Textila—TAC 3:0 (1:0)

TEMESVAR

TMTE—Rovine Grivița 7:2 (5:0)

ARAD

AAC—Ilsa 3:2 (1:1)

1. Jiul	6	4	2	0	25:9	9
2. UDR	5	3	1	1	17:7	7
3. Vulturii Tex.	6	3	0	3	7:13	6
4. TAC	5	2	1	2	16:11	5
5. TMTE	2	2	0	0	9:2	4
6. AAC	6	1	0	5	5:19	2
7. Ilsa	2	0	1	1	5:6	1
8. Rovine Griv.	5	0	1	4	7:21	1

BESZTERCE

Phönix—Kerámika 11:0 (5:0)

KOLOZSVAR

CFR—Tricolor 0:0

NAGYVÁRAD

CFR—Törekvés 0:0

SZATMAR

Olympia CFR—KAC 1:0 (0:0). Az Olympia CFR tartalék csapata is győzött a tehetetlen csatársoru KAC ellen, míg első csapata Ungváron játszott.

3 CSOPORT

1. Phönix	5	5	0	0	24:4	10
2. Törekvés	6	3	2	1	9:7	8
3. Tricolor	6	2	2	2	13:9	6
4. CFR Kolozsvár	5	2	1	2	7:7	5
5. CFR Nagyvárad	3	1	2	0	5:4	4
6. Olympia CFR	5	2	0	3	9:9	4
7. Kerámika	5	0	1	4	4:22	1
8. KAC	3	0	0	3	0:5	0

NAGYSZEBEN

Şoimii—Vitrometan 0:0

4 CSOPORT

1. Mureş	5	3	2	0	10:6	8
2. Unirea	5	3	1	1	11:3	7
3. Sticla	5	2	1	2	10:8	5
4. Piskii CFR	3	2	0	1	7:3	4
5. HTV	3	2	0	1	5:5	4
6. Vitrometan	5	1	1	3	8:12	3
7. Şoimii	5	0	3	2	4:10	3
8. NSE	5	0	2	3	4:12	2

BRAILA

Dacia Unirea—Textila BMV 3:1 (2:0)

CSEBNOVIC

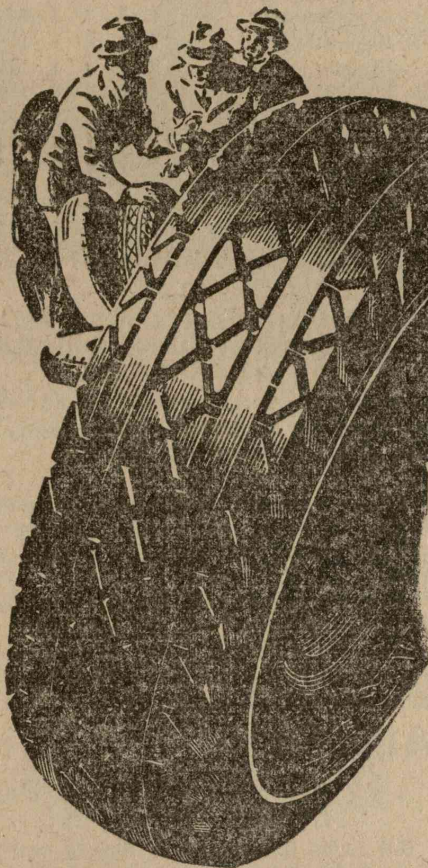
Jahn—Sporting 2:2 (2:0)

GALAC

DVA—Franco Romana 1:0 (0:0)

43%-KAL ERŐSEBB KAUCSUK

és az új forgalmi feltételeknek megfelelő görbülési felület, ime, ez a

GOOD-YEAR művek

új autógummi

Az autópár gyors fejlődését állandóan figyelemmel kísérve, a Good-Year üzemek a legjobb gummikereket készítették. Ezáltal az erősebb és gyorsabb új autóművek számára, Good-Year a G3 gummit hozza forgalomba, amely valószínű rekordot jelent ezen a téren.

Felerősített ellenállóképesség és a különlegesen alkalmazott görbülési felület, amelyet mindenfajta utakon és kövezeteken végzett döntő kísérletek alapján készítettek el, rendkívüli mértékben növelik a gummi értékét.

Másrészt pedig a új görbülési felület nagyban elősegíti azt, hogy a kocsit a fék első mozdulata leállítja, történjen az bármilyen uton, vagy akár esős időben.

43%-kal ELLENÁLLÓBB mint elődei

A Good-Year G3 gummival felszerelt autó vezetője ur a volánja felett.

GOOD-YEAR G3

A modern autók gummi

PASCANI

Unirea CFR—Stadiu Bacău 2:1 (1:1)

5 CSOPORT

1. Dacia Unirea	5	5	0	0	14:2	10
2. Sporting	5	2	2	1	10:7	6
3. DVA	5	3	0	2	10:10	6
4. Jahn	5	2	1	2	8:7	5
5. Textila	4	2	0	2	6:8	4
6. CFR	3	1	0	2	4:6	2
7. Franco Romana	2	0	1	1	2:3	1
8. Stadiu Bacău	5	0	0	5	6:17	0

Román Kupa:

SZEKELYUDVARHELY

HTV—Hargita 4:3 (2:2) Kétezer néző.

TÖVIS

Tövisi CFR—Piski CFR Román Kupa-mérkőzés elmaradt, mert a piski vasutasok jóval a kezdés kitűzött ideje után érkeztek meg Tövisre.

Bajnoki mérkőzések

BRASSÓ

IAR—Victoria 5:0 (1:0). Biró: Geller.

Míg a Victoria az első félidőben egyenlő ellenfélnek mutatkozott, a második félidőben az IAR gyors és veszélyes támadásainak nem tudott ellenállni. A félidő utolsó percében esett az első gól, amely öngól volt: Donea kornere Tóth Samuril saját hálójába pattant. A második félidőben indul meg a gólsorozat. A 15. percben Hencut (2:0). Egy perc múlva Spirea (3:0). A 27. percben 11-esből esik a negyedik gól Spirea révén (4:0) és ugyancsak ő lövi a 32. percben a mérkőzés utolsó gólját (5:0). Különösen jó volt az IAR-ból a rég nem látott Szederjessi és jó napja volt Szávaynak. A Victoria több élénkséggel két gólt is lőhetett volna.

Astra—BMTE 2:1 (0:1). Biró: Bölöni. Élénk iramu játék mindvégig több Astra támadással. Bár az első félidő 40. percében Balázs kornere után Csipő fejcsapással a második félidőben az Astra kisbűtődésével a mérkőzés is hozhatott volna, de a második félidőben az Astra kissé rámenős játékával eredményes. A 21. percben Angelescu husz méterről küldött labdájával egyenlített (1:1), majd a 35. percben Vighezi kapu előtti kavarodásból szerzi meg csapatának a két pontot. Az MTE hiába kísérli meg az egyenlítést. Kornerarany 4:3 az Astra javára.

Ivria—Suburbia 2:0 (0:0). Biró: Lungu. Az első félidőben csarkodó, ideges já-

ték. A második félidőben az Ivria észszerűbb és lelkes játékkal jobb és fölényesebb volt. Sajnálatos botrány zavarta meg a mérkőzés sima lefolyását. A második félidő 22. percében Bagoly Suburbia játékos, akit a játékvezető sportszerűtlen magatartása miatt kiállított, Lungu bírónak ugrott és öklével fejensújtotta. Lungu bíró a mérkőzést azonnal lefújta. A második félidő 4. percében Horovitz 50 méterről kapu irányába küldött hatalmas lövését a kifutó kapus mellett Tudor hálóba teszi (1:0). Ugyancsak Horovitz labdáját a 19. percben a kifutó kapus mellett a szemfüles Weiszfeiler helyezi üres kapuba (2:0). Kitünt a mezőnyből az Ivria új szerzeménye, Moszkár centerhalf.

Gloria—Sparta 3:0 (1:0). A Gloria állandó fölénye jegyében lezajlott mérkőzés. Jónás (2) és Szilasi a góllövők. A Gloria egy 11-est, amely érdekes körülmények között „született” — mellőlt. A kapus kiment a mezőnybe játszani és a cserét nem jelentették a bírónak, aki mikor a játékos elfogott egy labdát, 11-est ítél. Elitélendő jelenetek következtek: a Sparta játékosai fegyelméletlenül többször elrugták a tizenegyes pontra tett labdát. Egyik Sparta játékost a bíró tiszteletlen magatartásért kiállította.

HOSSZUFALU

Olympia—Izvorul 1:1 (1:0). Biró: Hamar. Különösen a második félidőben erős, rámenős játék. A hazai pályán játszó Izvorul mindenáron az egyenlítésre törekszik, ami sikerül is, 11-esből.

IFJUSÁGI BAJNOKI:

IAR—Victoria 7:0 (4:0). Biró: Köllő: Cincă (2), Moasa (1), Vlădărean (1), Lila (3) a góllövők.

Astra—BMTE 9:1 (1:1). Biró Várhegyi: Noan (2), Donciu (2), Gădea (3), Nicolau (1), Sincan (1), Pădure öngól.

Gloria—Sparta 2:1 (0:1). Biró: Rotter. Olympia—Izvorul 2:1 (0:0). Bró: Hoch.

ARAD

ATE—Hakoah 5:2 (2:2)

Tricolor—Egyetértés 1:1 (1:0)

Unirea—Juventus 4:0 (1:0)

Alimentația—Şoimii 2:1 (1:0)

Transilvania—Olympia 4:1 (2:1)

TEMESVAR

Electrica—Rapid 5:1 (1:0)

Politechnica—Kadima 2:1 (0:1)

Fratelia—Freidorf 2:1 (0:0)

Unirea—ZsSE 3:1 (0:0)

ZSOMBOLYA

Banatul—Hertha 3:2 (1:1)

NAGYVÁRAD

PTT—Makkabea 3:0 (0:0)

KOLOZSVAR	
Haggiör—Napoca 5:0 (0:0)	
SZATMAR	
Kolping—SzSE 4:0 (1:0)	
RESICA	
RMTE—Albina 5:0 (3:0)	

Barátságos mérkőzések

MAROSVÁSÁRHELY	
Mureş—MSE 1:0 (0:0)	
SZAMOSUJVAR	
Sparta—Vulturii României Kolozsvár 3:1 (1:0)	
GYULAFEHÉRVAR	
Mihai Viteazul—Unirea 2:1 (0:0)	
BUKAREST	
Juventus—Macabi 4:2 (2:1)	

SEPSISZENTGYÖRGY
Klinger SC—Kézdivásárhelyi SE 1:0 (0:0)
Kapkodó, rendszertelen játék, megérdemelt győzelem. A győztes gól szerzője: Lang a második félidő 28. percében.

IKE törpe—Simeria törpe 1:0 (0:0)
BARATOS
Barátosi SC—Plevna Sepsiszentgyörgy 3:0 (1:0) A barátságos csapatban több sepsiszentgyörgyi is játszott.

TORDA	
KMSC—TMSC 1:1 (0:0)	
ZERNEST	
Zernesti—Vulturii 5:1 (3:0)	

BRASSÓ
Brasovia komb.—Soimii 1:1 (0:0). Bitay a Brasovia, míg Zaharie a Soimii góját lövi 11-esből.

GYŐZÖTT AZ OLYMPIA CFR UNGVARON
Olympia CFR—SK Russj Ungvár 2:1 (1:0)
A szatmári csapat — míg tartalékai otthon nemzeti bajnokit játszottak — Ungváron szerepelt teljes sikerrel az SK Russj pályaválasztó mérkőzésén. A szatmári csapat góljait Szeremi és Papa, az ungvári Kovács rugta.

Döntetlen a Ferencváros—Ujpest

BUDAPEST	
Ferencváros—Ujpest 1:1 (1:0)	
Budai 11—Somogy 6:0 (2:0)	
Phöbus—III. Kerület 2:1 (1:1)	
SZEGED	
Szeged—Soroksár 4:2 (2:1)	
MISKOLO	
Hungária—Attila 2:0 (0:0)	
DEBRECEN	
Bocskai—Kispest 2:2 (2:0)	

A magyar profibajnokság állása	
1. Hungária 8 5 2 1 27:9 12	
2. Ferencváros 7 5 1 1 24:12 11	
3. Kispest 7 3 3 1 17:13 9	
4. Ujpest 7 2 4 1 17:5 8	
5. Bocskai 6 2 4 0 18:7 8	
6. Budai 7 3 2 2 21:12 8	
7. Szeged 7 3 1 3 11:12 7	
8. Phöbus 6 2 2 2 13:18 6	
9. Attila 7 2 1 4 9:24 5	
10. III. Kerület 7 1 2 4 9:14 4	
11. Soroksár 7 1 2 4 8:18 4	
12. Somogy 7 0 2 6 9:39 2	

ÖSSZEALLITOTTAK A PÁRIS ELLEN CSÜTÖRTÖKÖN JÁTSZÓ BUDAPEST VÁLOGATOTTAT

— a csapat a következő: Szabó—Györy, Sternberg—Seres, Szűcs, Szalay—Rökk, Stančík, Avar, Nemes, (Cseh) Titkos.

RÓMA
Olasz válogatott—Róma kombinált 5:0 (2:0). Az olasz válogatott edzőmérkőzése. A válogatott nagyszerű hatást keltett.

Bécsi eredmények. Rapid—Hakoah 5:1 (3:0). Floridsdorf—WSC 1:1 (1:0). Austria—Wienna 1:0 (1:0). Wacker—Austria 2:1 (0:1). Favoritner—WAC 2:1 (0:0). Libertas—FC Wien 1:1 (1:0).

Atlétika

GÁL HELYEZETLEN A KASSAI VERSENYEN

Gál Lajos Románia és a Balkán volt maratónfutó bajnoka nevezett a kassai nagy nemzetközi versenyre. Gál el is utazott, de hogy valóban elindult-e arról nincs jelentés. A jelentés szerint a helyezettek — helyesebben az első 15 között — nincsen. A verseny eredménye:

1. Sulc cseh 2 óra 41 perc 29 mp., 2. Galambos magyar 2 óra 42 p 57 mp., 3. Koukka finn 2 óra 47 p 29 mp., 4. Bena cseh 2 óra 42 p 35 mp., 5. Zelenák magyar 2 óra 47 p 40 mp., 6. Csernak cseh 2 óra 46 p 49 mp., 7. Gyelboi magyar 2 óra 50 p 40 mp., 8. Motmüller lett 2 óra 53 p 52 mp., 9. Csonka magyar 2 óra 54 p 05 mp., 10. Rosenberg osztrák 2 óra 53 p 30 mp.

A csapatversenyben: 1. Prága (1—4—6) 11 pont, 2. Budapest (2—5—7) 14 pont, 3. Kassa (11—12—13) 36 pont.

Európa egyik legnagyobb maratoni versenyén 30 induló volt és harmincezer ember nézte végig a küzdelmet.

Az MTK vasárnapi versenyének legnagyobb érdeklődéssel várt száma a 3000 méteres síkfutás volt. Szabó Miklós győzött 8 p. 47.2 mp jó idővel. 2. Német 9 p. 02.4 mp. 3. Hernádi 9 p. 16 mp.

Minden hónap 15-én

AZ ÁLLAMI SORSJÁTEK kiosztja játékosai között MILLIOIT!

AZ ÚJ TERV

szerint még az a játékos is, aki 200 leírt egy negyed sorsjegyet vásárol, nyerhet egy milliót.

Íme az új terv nagy előnye. Minden negyed sorsjegyben rajta van a melléksorsjáték egy sorsjegye, amelynek nyereményei megoszthatatlanok. Ezáltal a negyed sorsjegy tulajdonosa nyerhet úgy az osztály-sorsjátékon, mint a melléksorsjátékon.

Aki egész sorsjegyet vásárol, az a következő előnyöket élvezi:

1. Ha törzssorsjegyet egy millióval húzzák ki az urnából, a nyereményt nem kell megosztania senkivel sem.
2. Egyidejűleg 4 számmal (minden negyed sorsjegyben egyet) játszik a melléksorsjátékon, amelynek milliós nyereményei megoszthatatlanok.

Vásároljon azonnal sorsjegyeket és kérje meg az elárutót, hogy magyarázza meg Önnek az új terv összes előnyeit.

Játsszon a Sorsjátékon!

ÁLLAMI SORSJÁTEK

ELSŐ HUZÁS
NOVEMBER 15-én

fix húzási nappal
minden hónap 15-én

Sorsjegyeink megérkeztek. — Már most válassza ki az Ön sorsjegyét!
Postai megrendeléseket is azonnal és a legnagyobb titoktartással teljesítünk

„FORTUNA“ Brassó, Weiss Mihály-utca 5. Telefon 3-99

Autósport

NYOLC ÚJABB VILÁGREKORDOT JAVÍTOTTAK A GYÖNI PÁLYÁN

A magyarországi Gyón község mellett a rekordpályán vasárnap nyolc világrekordot javított a három német versenyző: Henne, Caracciola és Mörritz.

Ökövívás

Spakov kolozsvári és nagypáradai mérkőzése. Kolozsvárt Jean Marinescu ellen

a második menetben győzött Spakov, mert ellenfele fe'adta. Calinescu pontozással győzött Adania ellen. Nagyváradon Spakov Pavelescut knockautolta a 3. menetben. Nour győzött Marinescu ellen, akit mélyütés miatt leléptettek.

PRAGA

Németország—Csehszlovákia 12:4. Közép-európai kupamérkőzés.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Álláskeresőknél, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Diót, dióbelet, mézet, mákot és babot ajánl Vincze József, Alba Julia. 15621

Allást nyer

Önálló autószerelőt, hegesztőt, esztorgálni tudót keresek fizetés és életkor megjelölésével. Levelek: Merkur-gazda Reghin. 15724

Kitűnő elektromos és autószerelő hegesztőket sürgősen keresünk jó fizetéssel. Ing. fárki gépgyár, Timișoara IV. Str. Bratianu 39. 15782

Allást keres

22 éves, keresztény, intelligens urileány elmenne gyermekek mellé, vagy idősebb házaspárhoz, esetleg egyedülálló hölgyhöz (betegeshez is gondozónak). Vállal varrást és mindenféle könnyebb házimunkát. Leveleket „Szerény, árva” jellegre a bukaresti kiadó továbbítja. 1160

Bukarest

Dr. Botvinik berlini specialista bőr- és nemibajokban. Rendei 12—2, 5—8-ig. Vasárnap 9—10-ig. Bukarest, Piața Rosetti 6. (Bulev. Carol). Telefon: 3/34—11.

Roth pensio. November 1-re teljes komforttal ellátott elegánsan butorozott szoba, teljes ellátással két személy részére mérsékelt áron kiadó. Bukarest, Str. Alexandru Lahovari 33. I. em. 21089-b

Berkovici Lulu kozmetikai intézetében (Bukarest, Str. Nicolae Bălcescu 39 bis II. em.) legmodernebb arc- és testápolás, helyifogyasztás, manicure. Díjtalan tanácsadás. Dolgozó nőknek 50% kedvezmény. Telefon 2-47-51. 210112

Erdélyi uricsaládnál, csendes kis magánházban, centrumhoz nagyon közel kiadó szép butorozott, különbejáratú utcai szoba, fürdőszoba használatlaltal egy vagy két személy részére. Str. Cărmăz 2 (Anatim sarok) 21103-b

Finom bécsi konyha, különféle diétás étrendek, orvosi előírás szerint. Elegánsan berendezett szobák. Kemény, Str. Nic. Filipescu 32. Telefon 412/25. 21097-b

Forgalmas utcakereszteződésnél, újonnan épült modern házban üzlethelyiségek kiadó, központi fűtéssel, Calea Moșilor 59. (Bd. Domniței sarok) 21011-b

November elsejére teljes komforttal ellátott elegánsan butorozott szoba teljes ellátással két személy részére kiadó. Ugyanott elsőrendű házikoszt kapható. Str. Luterana 20 III. em. Lift 211110-b

Brassótól Váradig

Orsovától Szigetig

Bukaresttől Galacig

terjed a hír, ha azt a

Brassói Lapokban

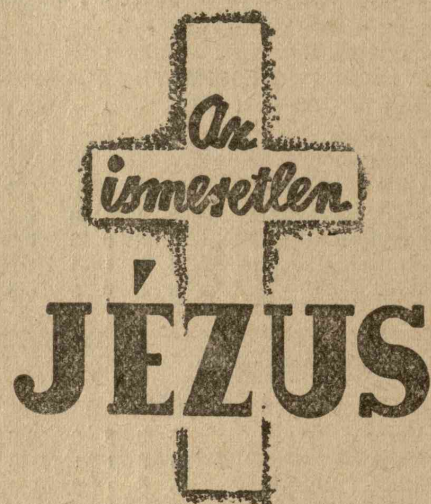
apróhirdetésben közli!

Kedvezményes árban a B. L. tisztelt olvasói részére 204 Lei helyett csak 99 Lei.

Mit kell a sportolónak saját testéről tudnia?

Írta: Dr. Kellner Dániel sportorvos. — E mű 200 oldal 42 ábrával jelenik meg. — Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

MERESKOVSZKI

JÉZUS TITKOS ÉLETE ÉS TANÍTÁSAINAK TITKA

Ára egész vászonkötésben 144 lei.

Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Brassó, Kapu-utca 56—58.

A Párisi Divatlap október havi száma megérkezett, ára 20 lei. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—

ELISMERTEN

a legjobb román szótár a Dr. DAVID GYÖRGY féle nagy

KÉZI SZÓTÁR

Részenként több mint 24 ezer címszót tartalmaz. Román—Magyar rész 60. — II. Magyar—Román rész 60. — a két rész együtt kötve egész vászon kötésben 150. — lei; díszes félbőr kötésben 240. — lei

LILIPUT ZSEBSZÓTÁR

2 rész ára 60. — lei

Kapható minden könyvkereskedésben. Kiadta a BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA

Scherk face lotion

Scherk Gold cream

Scherk Trisena cream

Tarr borotválkozás utáni

hirneves készítmények

eladásra kerülnek a drogueriákban és különlegességi szaküzletekben.

Vezékepviselet:

Parfumeria Exelsior

Bukarest, Calea Moșilor 78.